

MÉRKI SZIVÁRVÁNY ÓVODA ÉS MŰVELŐDÉSI HÁZ

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Tartalmazza:

- MÉRKI SZIVÁRVÁNY ÓVODA ÉS MŰVELŐDÉSI HÁZ PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁT

PEDAGÓGIAI ELVEINK

*„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bizalommal élni.
Ha a gyerekek megdicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltóságban élnek,
Megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek,
Megtanulják, mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megkeresni a szeretetet a világon.”*

(Dorothy Law Holtz: Egy élet a kezében)

Választott mottóból következő pedagógiai elvek:

- Gyermekeinkkel való kapcsolatunkban alapvető minden gyermek elfogadása, a türelem, a tolerancia. Ezeket a tulajdonságokat gyermekeink személyiségében élethelyzetekben történő viselkedési modellek nyújtásával kívánjuk formálni.
- Bátorítjuk gyermekeinket tevékenységek kipróbálására, újításokra. Tevékenységükben benne rejlik a tévedés lehetősége, a hibákat azonban nem büntetéssel, hanem segítségnyújtással, folyamatos gyakorlással, sikerélményhez juttatással próbáljuk javítani. Ezáltal fejlődik gyermekeink kudarcűrő képessége, önmaguk és mások iránti bizalma.
- Gyermekeink megbecsülését, önbecsülését a gyermeki tevékenységek, alkotások dicséretével, a gyermekközösség általi elfogadásával kívánjuk elérni.
- Méltóságuk tiszteletben tartásán az alapvető emberi szabadság és a gyermeki jogok biztosítását értjük. Szem előtt tartjuk, hogy egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A jogokra és kötelességekre épülő óvodai szokásrendszer biztosítja a gyermek igazság-érzetének alakulását.
- A gyermekek biztonságérzetét derűs, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával erősítjük. Ehhez olyan nevelői attitűd szükséges, mely vidámságot, melegséget, elfogadást, bizalmat sugároz.
- Egyéni tulajdonságaik fejlődése meghatározza szociális fejlődésüket, és megalapozza társadalmi lényé válásukat.
- Tehetség gondozással a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése, céltudatos képességfejlesztése feladatunk.
- Alapos gyermekismeret birtokában az egyes területeken kimagasló egyéniségek felismerése (zenei, irodalmi, képzőművészet, sport terén)
- Pályázatokra, versenyekre való felkészítésük, részvételük megszervezése (mesemondó - szavalóverseny, rajzverseny, sportvetélkedő).
- Programunkat a családi nevelés kiegészítésének tekintjük, arra építünk.

Óvodaképünk kialakításában, az Alapprogramban megfogalmazott irányelveket tartjuk szem előtt. Feladatunk a helyi programon keresztül az óvodába járó gyermek személyiségének kibontakoztatásához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Helyi sajátosságnak tartjuk:

- Nyitottságunkat, mely betekintést enged mindennapi életünkbe, mind, pedig pedagógiai programunkba.
- Sajátos kapcsolatrendszerünket, mely egyrészt tartalmazza a gyermekek érdekében kialakított kapcsolatokat, másrészt a szakmai továbbfejlődés lehetőségeit.

HELYZETELEMZÉS:

(lásd: Pedagógiai Program)

CÉL – FELADAT RENDSZER

Óvodánk kiemelt feladatának tekinti az egészséges életmódra nevelést, környezetvédelmet, amely áthatja az egész óvodai munkánkat.

Az óvodában **komplex nevelés** folyik. Az óvodai programok **nevelési területekre** osztottak.

Cél: az aktivitás, kíváncsiság felkeltése és ébrentartása, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés fenntartása.

- Az óvodánk nyugodt, családi légköre ösztönöz bennünket, hogy továbbra is felvegyünk minden jelentkező gyermeket, az ideális csoport létszámok megtartásával.
- Legfontosabb célunknak tekintjük a Pedagógiai Programban megfogalmazott alapelveink és értékeink mentén az abban foglalt célok maradéktalan teljesítését.
- A szülőkkel való kapcsolattartás tartalmi elmélyítését szeretnénk elérni több nyílt szervezésű óvodai program tervezésével.
- Kiemelten fontos a testi-lelki biztonságot nyújtó, toleráns és empátikus óvodai légkör megtartása. A partneri elégedettség- és igényfelmérés eredményeinek ezen a területen meg kell közelíteniük a maximális értéket.
- Az óvodai játékban rejlő személyiségformáló lehetőségek minél teljesebb kiaknázására és az ehhez szükséges feltételek megteremtésére törekszünk. (óvodai játék eszközök gazdag, változatos tárházának folyamatos biztosítása)
- A gyermek vizuális nevelése során igyekszünk elérni a tanulási képességek fejlesztését, a tevékenységben gazdag óvodai élet által (foglalkoztatási naplók, tervek).
- A gyermek egészségének megóvása továbbra is kiemelt feladatunk, ennek érdekében folyamatosan bővítjük eszközeinket, biztosítjuk a feltételeket.

- Célunk, hogy továbbra is stabil nevelőtestület dolgozzon óvodánkban, lehetőség legyen a szakmai fejlődésre, előmenetelre, képes legyen mindenki a jövő kihívásainak megfelelni (humánerőforrás-fejlesztési terv, megvalósulása)
- Az iskolaérettség kritériumainak elérése érdekében a 3-5 évesek óvodai elhelyezését biztosítjuk, hogy megfelelő szinten teremtsük meg az egyenlő esélyeket az iskolakezdéshez, valamint megkönnyítsük az óvoda-iskolai átmenetet (iskolai visszajelzések regisztrálása, eredmények elemzése).
- A gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása az egyéni ütemeltolódásokkal és szükségletekkel összhangban, a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósuljon meg.
- A szabad játék elsődlegességének, önkéntességének maximális biztosítása.
- Játékos tanuláson keresztül az életkornak megfelelő sokoldalú képesség biztosítása.
- Felzárkóztató feladataink alapján nagyobb tudatossággal és mérhetően nagyobb eredményességgel állítjuk munkánk középpontjába a hátrányos helyzetű, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztését, differenciált felzárkóztatását, tudatos életmód, anyanyelvi kultúra kialakítását a helyi hagyományok figyelembevételével.

Mérki Szivárvány Óvoda és Művelődési Ház

Pedagógiai Program 2020

TARTALOMJEGYZÉK

1. A PROGRAM AJÁNLÁSA

KÜLDETÉS NYILATKOZAT

2. AZ ÓVODA NEVELŐ MUNKÁJÁNAK FELTÉTELRENDSZERE

2. 1. Preambulum

2. 2. Helyzetkép az óvodáról, tárgyi és személyi feltételek

3. PEDAGÓGIAI PROGRAM

3. 1. Az óvoda nevelési célja, feladata

3. 1. 1. Alapvető céljaink

3. 1. 2. Általános nevelési feladataink

3. 1. 3. Alapelveink

3. 1. 4. Megvalósítás segítése

3. 1. 5. Az óvoda csoportszerkezete

3. 1. 6. Az óvodai élet megszervezése

4. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

5. NEVELÉS KERETE

5. 1. Egészséges életmód kialakítása

5. 2. Érzelmi és erkölcsi nevelés, közösségi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása

5. 3. Esztétikai nevelés

5. 4. Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés

6. AZ INTÉZMÉNY INTEGRÁCIÓS ÉS INTEGRÁLT NEVELÉSSSEL KAPCSOLATOS FELADATAI

7. A PROGRAM TEVÉKENYSÉG FORMÁI

7. 1. A játék

Játékfajták

1. Gyakorlójáték
 2. Építő - konstruáló játékok
 3. Szerepjáték
 4. Barkácsolás
 5. Szabály - játék
7. 2. Vers, mese, dramatikus játékok
7. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
1. Az éneklési készség fejlesztése, amely a gyermekek utánzási vágyán alapszik
 2. Ritmusérzék fejlesztése
 3. Hallásfejlesztés
7. 4. Rajzolás, mintázás, kézi munka
7. 5. Mozgás
7. 6. A külső világ tevékeny megismerése, a környezettudatos magatartás megalapozása
7. 7. Munka, munka jellegű tevékenységek
7. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

8. AZ ÓVODA BELSŐ ÉS KÜLSŐ KAPCSOLATAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁK

8. 1. Kapcsolat a családdal
8. 2. Kapcsolat az iskolával
8. 3. Kapcsolat a fenntartóval
8. 4. Könyvtárral való kapcsolat
8. 5. Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal
8. 6. Egyéb kapcsolatok

9. AZ ÓVODÁBA, ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

10. SAJÁTOS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

10. 1. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység

11. PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK

- 11.1. Tervezés

11.2. Megvalósítás

11.3. Az ellenőrzés, értékelés

11.4. Korrekció

12. INTÉZMÉNYVEZETÉS

13. INFORMÁCIÓ ÁTADÁS AZ INTÉZMÉNYBEN

14. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

15. A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB RENDELKEZÉSEK

15. 1. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

15. 2. A pedagógiai program érvényességi ideje

15. 3. A Pedagógiai program módosítása

15. 4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

ZÁRÓ GONDOLAT

16. ZÁRADÉKOK

1. A program ajánlása

Ajánljuk programunkat azoknak a szülőknek, akik szeretnék, hogy gyermekeik felnőtté válva alkalmasak legyenek a feladatok elvégzésére, a szűkebb és tágabb természeti környezetben megtalálják helyüket, s később képesek legyenek irányítására, alakítására, és akik nevelési elveinket, programunk célját elfogadva nevelőpartnerükké válnak. Segítséget nyújtanak a gyermek egészséges személyiség fejlődéséhez, a tevékeny gazdag óvodai élethez ajánljuk programunkat azoknak az óvónőknek, akik pedagógiai munkájuk során arra törekszenek, hogy a gyermekek szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt, derűs légkörben töltsék el napjaikat. Élmény gazdag mindennapok megteremtésével, olyan gyermekeket nevelnek, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás és a másság elfogadása jellemez. A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan változatos tevékenységeket biztosítanak, amelyek során eljuttatják őket egyéni képességeik optimális hatásához. Ajánljuk a Mérki Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének, akik pozitív hozzáállásukkal biztosítják mindazt a feltételrendszert, ami a program megvalósításához szükséges.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A **Mérki Szivárvány Óvoda és Művelődési Ház** az óvodai nevelés során a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, főként arra, hogy a gyerekek a szűkebb és tágabb természeti környezetben megtalálják helyüket.

A falu egyetlen óvodája vagyunk, amely a falu központjában helyezkedik el, szomszédságban az iskolával.

Az épület külső és belső megjelenése impozáns, állaga jónak mondható.

Udvara tágas, a kellemes zöld övezetben - többnyire természetes anyagból készült, esztétikus, biztonságot nyújtó, mozgásfejlesztő és változatos tevékenységeket biztosító játékeszközöket találnak a gyerekek.

Célunk: a testileg-lelkileg egészséges, mozgást, természetet szerető, óvó, önmagát értékelni tudó, nyitott, érdeklődő, a világban, környezetében jól tájékozódó gyermekek nevelése játékkal, egyéni ütemre épített differenciált személyiségfejlesztéssel.

Érzelmi biztonságot, szeretetet adó derűs, nyugodt légkört biztosítunk a gyermekek számára a családdal szorosan együttműködve.

Nevelőink élménygazdag mindennapok megteremtésével, a másságot tiszteletben tartó toleráns magatartással, - figyelembe véve a személyi autonómiát-, elősegítik az esélyegyenlőség lehetőségét, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek identitástudatának, empátiás készségeinek fejlődését.

Kiemelten odafigyelve a nevelési koncepcióban meghatározott személyiségkomponensek fejlesztésére, aminek feltétlen indokoltságát a társadalomban végbemenő változások gyermekekre mért hatásrendszerének érzékelése is indukálja.

Szeretnénk továbbra is jó csapatmunka szellemében innovatív módon, azonos elveket vallva és gyakorolva a gyermekek képességfejlesztését olyan szintre juttatni, ami alapját képezi a zökkenőmentes iskolakezdésnek.

Közszolgáltatásként gyakorolt tevékenységünkkel biztosítani szeretnénk, hogy hosszú távon közvetlen és közvetett partnereink elismerését kiváltó módon működjünk.

KÜLDETÉSÜNK

Mi, akik a Mérki Szivárvány Óvoda és Művelődési Házban kiépítettük a Comenius 2000 minőségbiztosítási rendszer I. sz. modelljét, garanciát vállalunk a teljes körű minőségbiztosítási gyakorlat magvalósítására.

Kijelentjük, hogy eddigi értékeinket, hagyományainkat megtartva a társadalmi és partneri elvárások és változások figyelembevételével folytatjuk és fejlesztjük munkánkat.

JÖVŐKÉPÜNK

Olyan intézményként kívánunk működni, ahol 3-4 évre minden gyermek esélyt kap személyiségének kibontakoztatására.

Nevelőtestületünk ezért magas szintű együttműködéssel, problémamegoldó készséggel folyamatosan figyel partnerei jogos igényeire, annak érdekében, hogy – közös erőfeszítéssel - megvalósuljanak pedagógiai programunk koncepciói.

„Milyen embert is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: egészséges testű, akarat erős, jó ítéletű, értelmes, tette kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik megértik a dolgok összefüggését, akik átérzik azt, hogy emberi közösségekben élnek, amely csak a közösségen, méltányosságon és jóakaraton épülhet.” (Szentgyörgyi Albert)

2. Az Óvoda nevelő munkájának feltételrendszere

2. 1. Preambulum

Az intézmény neve és székhelyének címe:

MÉRKI SZIVÁRVÁNY ÓVODA ÉS MŰVELŐDÉSI HÁZ

4352 Mérk Béke u. 17.

Tel: 44/554-037

Az intézmény típusa:

Óvodai Székhely Intézményegysége közoktatási feladatot ellátó szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézmény egység.

Az ellátott alaptevékenységek:

Az óvoda a 3 éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb 7 éves korú gyerekek nevelése.

Az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek, és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek Óvodai Integrációs Program szerinti nevelése.

Az alapító és fenntartó neve:

Mérek Nagyközség Önkormányzat

4352 Mérk, Hunyadi u. 45.

Tel/fax: 44/554-054

Az intézmény működési körzete:

Mérek Nagyközség közigazgatási terület.

Az alapító okirat száma: M.ált/477-9/2018

Az intézményalapító okiratát elfogadó önkormányzati határozat száma:

Mérek Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének
62/2018. (VI. 26.) határozata

2. 2. Helyzetkép az óvodáról, tárgyi és személyi feltételek

Községünk a román határtól 2 km-re helyezkedik el. Az utak egy része szilárd burkolatú, az utcák többségében betonjárda van. A rendszerváltás után sokat fejlődött községünk. 1993-ban telefonhálózat, 1995-ben vezetékes gáz létesült. Ebben az évben megvalósult a szennyvízhálózat kiépítése. Sajnos a rendszerváltás nemcsak jót hozott. Munkahelyek szűntek

meg. Felszámolták a TSZ-t, aminek megszűnte miatt sok ember lett munkanélküli. Korábban nagyon sokan ingáztak a munkahely és lakóhely között. Régen munka lehetőséget nyújtó kesztyű- húsüzemet, terményszárítót, benzinkutat privatizálták, így több embernek megszűnt a munkahelye. Községünkben az idősek számára elhelyezést nyújtó intézmény is található Öregek Szociális Otthona, ami az elmúlt években folyamatosan bővül és korszerűsödött. Ez az intézmény munkalehetőséget nyújt a falun és környező településen élők számára. Falunkban többségében a férfiak vannak munkanélküli ellátásban. A lakosság egy része segélyből, családi pótlékból, a gyermekvédelmi támogatásból él. A helyi önkormányzat anyagi lehetőségei szűkösek. Azonban az utóbbi évben megjelenő közmunkaprogram sok ember számára nyújt munkalehetőséget.

Az iskolai tanítás egy része korábban egyházi tulajdonban, lévő épületben folyt, ezt szüntette meg a központi iskolaépület bővítése. Végre tornaterem is épült és megfelelő méretű ebédlő. Az építkezésben állami támogatást kapott az önkormányzat, de így is nagy megterhelést jelent a költsön visszafizetése. (Telefon, gáz, iskolaépítés), így a közeljövőben nagyobb beruházásra nem lehet számítani. Ezért a középületek felújítására, korszerűsítésére nehéz feladat elé állítja az Önkormányzatot.

Óvodánk 4 csoportosnak készült, amit két részletben építettek fel 1975-be és 1977-ben. A magas gyermeklétszám miatt az óvónők és betegszobából fal kivétellel újabb csoportszobát alakítottak ki, ami a legkisebb csoport szobánk. A többi 4 megfelelő méretű.

Sajnos a két épületrész összekapcsolása nem sikerült a legjobban. A folyosó egy részében nincs természetes megvilágítás, 3 mosdóhelyiségünk van nincs tornatermünk.

Az elmúlt évben lehetőség volt az intézményben egy iroda és egy felnőtt öltözőhelyiség kialakítására. A csoportszobák többféle funkciót töltenek be, egyszobát tornatermenként is használjuk. A vezetékes gáz bevezetésével az örökös fűtési problémák megoldódott, mivel a központi fűtésünket leválasztották az iskoláról. Az elmúlt két évben, sajnos a magas gázköltségek miatt szükséges volt, az intézményekben vegyes tüzelésű fűtés megvalósítása. 1997-ben a világításunk is korszerűsítve lett, ami már nagyon szükségszerű volt. A balesetveszélyes PVC-k cseréje is megtörtént ugyanakkor egy csoportszobában az elkorhadt parkettát is kicserélték PVC-re.

Rendelkezünk saját konyhával, ahol az iskolásoknak és a községben lakó idős, betegembereknek is főznek. Az engedélyezési főzési adat: 300 fő. Három fő szakképzett szakács és négy főkonyhalány dolgozik a konyhában.

Az óvodai férőhelyek száma: 75 fő

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, az óvoda működését segítő nem pedagógus összehangolt munkája hozzájárul az eredményes nevelőmunkához.

Az óvónők mindnyájan főiskolát végeztek, létszámunk stabil, továbbképzéseken aktívan vesznek részt. Két óvodapedagógus OKJ-s továbbképzésben vett részt Hajdúböszörményben. A két éves időtartamú képzés elvégzésével **vezető óvodapedagógusi** képesítést kaptak. Három óvodapedagógus vett részt a Minőségbiztosítás az óvodai gyakorlatban című továbbképzésben. Ez alapján kezdhettünk hozzá óvodánkban a minőségfejlesztéshez, 2003-ban.

1999. szeptember 01-től a nevelőtestületünk által készített helyi nevelési program képezi az óvodai nevelőmunkánk alapját. Előtérbe került a gyermekek képesség fejlesztésében a tevékenykedtetés, az önkifejezés lehetőségeinek biztosítása, amelyet játékosan vonzó tartalommal kell megszervezni az életkori sajátosságok, szükségletek figyelembe vételével.

Ezek a feladatok önállóságot, önelemzést, önfejlesztést kíván meg tőlünk, ugyanakkor az óvónő-gyermek kapcsolatban a személyiségének varázsát csillogtató nyitott, rugalmas, kreatív képesség kell, hogy jellemezze az óvodapedagógus speciális pedagógiai képességeit.

Az óvodában dolgozók feladata lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a nemzeti etnikai kisebbséghez, és a migráns gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A nevelési programok elkészítése volt az első lépés a minőségi munkavégzés kialakításának szempontjából. A minőség ugyanis az által vált helyi fogalommal, értékkel, hogy minden érintett csoport megfogalmazhatta elvárásait, igényeit a programmal kapcsolatosan. A helyi értékek biztosítása is csak helyben lehetséges, ezért kell minden óvodának helyi minőségbiztosítási rendszert kidolgoznia.

A 2009-2010-es nevelési évtől a TÁMOP 3.1.4 pályázat keretében lehetőségünk nyílt a Kompetencia alapú kiegészítő programcsomag egy csoportban /Napsugár/ történő bevezetésére

A nevelőmunkát segítő dajkák szakképzettek. Az óvodapedagógusok 2 heti váltásban, a dajkák heti váltásban dolgoznak.

Az óvodapedagógusok tapasztalt, jó szakmai felkészültségűek, az IKT eszközöket rendszeresen használják a nevelő-oktató munkájukban ezáltal is elősegítve a gyerekek fejlesztését, ismereteinek bővítését.

Munkájukat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, és a Pedagógiai Program alapján végzik. Az óvoda vezetése rendszeresen felméri a pedagógiai program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, jelzi a hiányokat a fenntartó felé.

Az óvoda nyitva tartása reggel 7 00-tól du. 17. 00-ig tart, mindenhol alkalmazkodva a szülők igényekhez.

A nyitva tartás ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvoda épülete 377 m². Az óvoda udvara 2000 m². Nincs nyitott teraszunk, udvarunk füves és homokos. A csoportok együtt játszanak. Van árnyékos és napos részünk. Az udvaron több fából készült természetbarát, sokféle mozgás lehetőséget nyújtó játék készült.

A gyerekek által használt felszerelések, eszközök, játékok számukra könnyen hozzáférhetőek és biztonságosak.

Az óvoda rendelkezik a belső infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó intézkedési tervvel, amely figyelembe veszi az intézmény képzési struktúráját, a nevelőmunka feltételeit és a pedagógiai céljait.

Fontos feladata a nyugodt munkavégzésre alkalmas, pozitív klíma és támogató kultúra megteremtése, a dolgozókkal való személyes kapcsolat kialakítása, problémákra való odafigyelés, eredményes konfliktuskezelés.

A megbeszélések, értekezletek vezetése hatékony, szakszerű kommunikáción alapul. Hatékony idő- és emberi erőforrás felhasználást valósít meg (egyenletes terhelés, túlterhelés elkerülés, stb.).

Hatáskörének megfelelően megtörténik az intézmény mint létesítmény, és a használt eszközök biztonságos működtetésének megszervezése (például udvar, kert, játszókert, sportlétesítmények eszközei, fejlesztő eszközök) alapul.

Az intézményben dolgozók ismerjék, az önértékelés modelljeit, eszközeit, s használják fel az eredményeket. Önértékelésük reális és tudatos legyen. A hatékonyságot önreflexióval, a külső értékelésekkel, saját és mások tapasztalataival folyamatosan fejlesszék.

HUMÁN ERŐFORRÁS - SZEMÉLYI FELTÉTELEK:

Óvodapedagógusok:

száma:	6 fő
Iskolai végzettség/ főiskola	6 fő
Vezető óvodapedagógus szakvizsga	2 fő
Alapfokú német nyelvvizsga	1 fő
Középfokú német nyelvvizsga	1 fő
ECDL vizsga	2 fő

Dajkák, pedagógiai asszisztens:

száma	4 fő
végzettség, szakképzettség:	
dajka szakmunkás	2 fő
érettségi:	
érettségi+dajka szakmunkás	1 fő
pedagógiai asszisztens	1 fő

A humán erőforrás felmérése rendszeres óvodánkban, a bekövetkező hiányt időben jelezzük a fenntartónak. Az intézményvezető a humánerőforrás kezelési ismeretek alapján emberi erőforrás stratégiát alakít ki, az esetleges változások alkalmával (átszervezés) személyesen vesz részt a változások alakításában, irányításában.

A pedagógiai munka megszervezésében, a feladatok elosztásában a szakértelem és az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap.

A pedagógusok végzettsége, képzettsége megfelel a nevelő, oktató munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak. Az eredményességhez az alkalmazotti közösség nagy többségének hozzájárulása elengedhetetlen.

A vezetők felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira (óvodavezető szakvizsga).

5 évente elkészítjük a továbbképzési programunkat, és minden évben elkészítjük a beiskolázási tervünket, amelynek tervezése során figyelembe vesszük az óvodai szükségleteket, az egyéni életpályát, és mérlegeljük a lehetőségeket.

3. PEDAGÓGIAI PROGRAM

3. 1. Az óvoda nevelési célja, feladata

3. 1. 1. Alapvető céljaink

- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.
- A játékon keresztüli tanulás, önkifejezés széles lehetőségének biztosítása.
- A fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenység biztosítása a gyermekek igényének, érdeklődésének megfelelően.
- Folytatni és kiegészíteni a család által kialakított nevelést.
- A gyermekeken keresztül megnyerni a szülőt, az együttnevelésre erősíteni felelősségérzetüket.
- Olyan élményeket adni, amelyek kiegyensúlyozott szociális tulajdonságokat és magatartásformákat alakítanak ki a gyermekekben.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztésének biztosítása
- A kompetencia alapú óvodai kiegészítő program alkalmazása az ideális egyensúly kialakítására a nevelési tartalmakban.
- Az intézmény pedagógiai programjának egyik prioritása a nevelés eredményessége, melynek alakulása megfeleljen az elvártaknak.

3. 1. 2. Általános nevelési feladataink

- A testi-lelki szükségletek kielégítése.
- Arra neveljük a gyermekeket, hogy válják igényükké az egészséges életmód, szeressenek tisztálkodni, igényeljék környezetük tisztaságát.
- A kisebbek segítésére és a hátrányos helyzetűek elfogadására nevelünk.
- Rendszeresen kezdeményezett mozgásos játékokkal segítjük testi fejlődésüket, fizikai állóképességüket, és hozzászoktatjuk őket ahhoz, hogy igényüké válják az aktív cselekvő élet.
- Az óvoda minden dolgozója és a gyermekek szeretettel fogadják az újonnan érkezőket.

- Szeretetteljes légkör biztosításával arra nevelünk, hogy ők is szeretettel forduljanak társaikhoz.
- A felnőttek és a gyermekek iránti tiszteletre, megbecsülésre nevelés.
- Az életkori sajátosságok figyelembe vételével a részképességek intenzívebb fejlesztése.
- Anyanyelvi fejlesztés és értelmi nevelés megvalósítása
- Érzelmi nevelés a szocializáció biztosítása.
- Egyéni képességek, készségek fejlesztése az iskolaérettségi fok eléréséhez
- A gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása az egyéni ütemeltolódásokkal és szükségletekkel összhangban, a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósuljon meg.
- A szabad játék elsődlegességének, önkéntességének maximális biztosítása.
- Játékos tanuláson keresztül az életkornak megfelelő sokoldalú képesség biztosítása, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.

3. 1. 3. Alapelveink

Alapdokumentumunk az Óvodai Nevelés alapprogramja.

- Játék, játékosság.
- Máság tolerálása (figyelembe vesszük a személyi autonómiát).
- Együttműködésre, kölcsönös odafigyelésre nevelünk.
- Szeretettel, szeretettel neveljük a gyermekeket.
- Differenciált nevelés, képességek, készségek kibontakoztatása
- Elvünk az, hogy a gyermekek bátran vállalják önmagukat, értékeikkel és gyengeségeikkel együtt.
- Megbecsülés, bizalom övezi a gyermeki személyiséget
- Gyermeki személyiség jogok teljes kibontakoztatása az egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai nevelés során
- A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg
- Innovatív pedagógiai törekvések a mindennapokban

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti saját pedagógiai programját, mely megfelel az alapprogramban foglaltaknak és nyomon követi az abban foglaltak megvalósulását.

Az óvoda a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezet tudatos magatartásának alakulását.

3.1.4. Megvalósítás segítése

A céljaink eléréséhez, feladataink megvalósításához elengedhetetlen a különböző szakmai munkacsoportok (*szakmai munkaközösség,*) működése, melyek önálló munkaterv szerint, és egymást segítve végzik munkájukat. A munkatervet az intézményi célok figyelembevételével készítik el. A munkacsoport közötti együttműködésre tervezett és szervezett formában kerül sor (pl értekezlet, ötletbörze, tapasztalatcsere, stb)”

A munkacsoport vezetőjének hatása és jogköre tisztázott.

3. 1. 5. Az óvoda csoportszerkezete

A csoportok szervezése a beiratkozó gyerekek fejlettségének megfelelően történik, és ehhez igazítva szervezzük meg a homogén és a heterogén csoportokat.

3. 1. 6. Az óvodai élet megszervezése

A gyerekeket reggel 7 órától óvónő fogadja. 7. 30-ig osztatlanul vannak a csoportban 7. 30-tól délután 5 óráig saját csoportjában van minden gyermek.

Az egész napos tevékenység (játék, étkezés, pihenés) ugyanazon helyiségben zajlik.

Mivel nincs fedett teraszunk, a szabadban való tartózkodás az időjárás függvénye. A lehetőségeket igyekszünk maximálisan kihasználni. Rugalmas napirendünk biztosítja a gyermeki tevékenységekben szükséges időkeretet, amit a csoportban dolgozó óvónők alakítanak ki a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével. Alapelvünk, hogy a napirendben legtöbb időt a gyermekek fő tevékenysége a játék kapja, és fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása

A napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a

különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel a helyi szokásokra, igényekre.

Az óvodában komplex nevelés folyik. Az óvodai programok nevelési területekre osztottak.

Cél: az aktivitás, kíváncsiság felkeltése és ébrentartása, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés fenntart

Rendkívüli helyzet – járvány:

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezéséhez a bevezetésre kerülő távmunka célja: a munkatársakkal, családokkal és a gyermekekkel történő folyamatos kapcsolattartás, ez által a szervezeti és az óvodai csoportok kohéziójának megőrzése, a szülői ház támogatása gyermekeik nevelése és fejlesztése során.

A távmunkában történő nevelőmunka pedagógiai alapelveinek meghatározásánál az Óvodai nevelés országos alapprogramjában is megfogalmazottakból kell kiindulnunk:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Munkaforma: nevelőközösség a már kialakult kommunikációs rendszerén keresztül hivatott elvégezni. (telefon, e-mail, facebook)

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez:

<u>Időtartam:</u>	<u>Tevékenység:</u>
7.00 - 12.00	Játék, mozgás, kezdeményezés, kötelező foglalkozás (testnevelés), mindennapos testnevelés, Előkészületek a közös étkezéshez, a tízóraihoz: gondozási teendők, önkiszolgálás, naposi munka.
	<i>Tízórai</i>
12.00 - 13.00	Előkészület a közös étkezéshez, az ebédhez: gondozási teendők, önkiszolgálás, naposi munka.
	<i>Ebéd</i>
13.00 - 17.00	Teremrendezés, mindennapos testnevelés, előkészület a közös étkezéshez, az uzsonnához: gondozási teendők, önkiszolgálás, naposi munka.
	<i>Uzsonna</i>
	Játék, mozgás, kezdeményezések, szabadon választott tevékenység, levegőzés.

Javaslat a hetirend kialakításához:

A foglalkozások rendszere

	<u>Kötött foglalkozás</u>	<u>kötetlen foglalkozás</u>
Hétfő		Vizuális nevelés Manuális tevékenységek (rajz, festés, gyurmázás, kézimunka)
Kedd		Irodalmi nevelés (mese, vers, dramatizálás, dráma játékok)
Szerda		Zenei nevelés (ének, zene, énekes játék)
Csütörtök		Testi nevelés (mozgás, mozgásos játékok)
Péntek		Ismerkedés környezetünk térbeli, mennyiségbeli viszonyaival, formai elemeivel.

Javaslat a nyári napirend kialakításához

Június 1.-től - augusztus 31.-ig

<u>Időtartam</u>	<u>Tevékenység</u>
7. 00 - 12. 00	Játék, szabadon választott tevékenységek, kezdeményezési levegőzés, séta. Mindennapos testnevelés. Tízórai (<i>közös étkezés</i>).
12. 00 - 13. 00	Előkészületek az ebédhez, gondozási teendők, naposi munka. Önkiszolgálás. Ebéd (<i>közös étkezés</i>).
13. 00 - 17. 00	Előkészülete a lefekvéshez, gondozás, mese, pihenés, alvás. Gondozási teendők, uzsonna (<i>közös étkezés</i>). Játék, mozgás, levegőzés.

4. Gyermekkép, óvodakép

- Gyermekeinkkel való kapcsolatunkban alapvető minden gyermek elfogadása, a türelem, a tolerancia. Ezeket a tulajdonságokat gyermekeink személyiségében élethelyzetekben történő viselkedési modellek nyújtásával kívánjuk formálni.
- Bátorítjuk gyermekeinket tevékenységek kipróbálására, újításokra. Tevékenységükben benne rejlik a tévedés lehetősége, a hibákat azonban nem büntetéssel, hanem segítségnyújtással, folyamatos gyakorlással, sikerélményhez juttatással próbáljuk javítani. Ezáltal fejlődik gyermekeink kudarctűrő képessége, önmaguk és mások iránti bizalma.
- Gyermekeink megbecsülését, önbecsülését a gyermeki tevékenységek, alkotások dicséretével, a gyermekközösség általi elfogadásával kívánjuk elérni.

Méltóságuk tiszteletben tartásán az alapvető emberi szabadság és a gyermeki jogok biztosítását értjük. Szem előtt tartjuk, hogy egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is. A jogokra és kötelességekre épülő óvodai szokásrendszer biztosítja a gyermek igazság-érzetének alakulását. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s megfelelő hátrányai csökkenjenek.

A gyermekek biztonságérzetét derűs, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával erősítjük. Ehhez olyan nevelői attitűd szükséges, mely vidámságot, melegséget, elfogadást, bizalmat sugároz. A befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógusok, a nevelő munkát segítő dajkák, szülők, gyerekek számára. Ennek része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása.

A gyermek egyéni tulajdonságainak fejlődése meghatározza szociális fejlődésüket, és megalapozza társadalmi lényé válásukat.

Programunkat a családi nevelés kiegészítésének tekintjük, arra építünk. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, óvodánk kiegészíti azt, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltünk be.

Óvodaképünk kialakításában, az Alapprogramban megfogalmazott irányelveket tartjuk szem előtt. Feladatunk a pedagógiai programon keresztül az óvodába járó gyermek személyiségének kibontakoztatásához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása. Az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és

módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, a harmonikus fejlődése érdekében.

A gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítése a feladatunk. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában miközben az teljesíti a funkciókat (óvó védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő,) a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a kimenő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, fejlődési jellemzőit, fejlesztési feladatait, tartalmazó dokumentumot kérésre a szülőnek átadjuk.

5. Nevelés kerete

5. 1. Egészséges életmód kialakítása

Óvodánk egészségvédő programja, az egészséges életmód alakítása

Egészségnevelési alapelveink:

- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- a gyermekek gondozása testi szükségleteinek figyelembevételével;
- az egészséges életmódra és életvitelre nevelés;
- az önmaguk és környezetük esztétikumára iránti igény alakítása;
- a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások (környezettudatos magatartás) alakítása;
- egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a megfelelő egészségügyi szokások elsajátíttatása, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a mozgásigény figyelembevételével folyamatos testedzés, testi nevelés, prevenció;
- tartózkodás és tevékenykedés a szabadban;
- az étkezési kultúra alakítása, erősítése;
- korszerű táplálkozás;
- pihenés feltételeinek megteremtése;
- higiénikus szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása;
- megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenció;
- és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása

Szem előtt tartjuk, hogy az egészség szomatikus, pszichés és szociális elégedettséget, harmóniát jelent. Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés témája megjelenik a tervezésben és az óvodai tevékenységekben valamint nyomon követhető a gyermeki dokumentumokban.

Cél:

- megteremteni a gyermekek testi, lelki, szociális harmóniáját.
- A megfelelő életvitel az egészséges életmód iránti igény megalapozása, megerősítése.

Feladat:

- az egészséges környezet biztosítása
- Helyes életritmus, a megfelelő napirend kialakítása
- Érzelmi biztonságot nyújtó, bensőséges, vidám légkör megteremtése.
- Betegségek megelőzése.
- Az egészségvédelme, edzése, óvása, megőrzése
- A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakítása

A megvalósítás tartalma

A szokásrendszer az alapja annak, hogy a mindennapok során a megfelelő és elegendő tevékenységformát ne csak felkínálni, hanem **működtetni** is tudja az óvodapedagógus, valamint az is, hogy mindez nyugodt légkörben történjék.

Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele, az óvónő és a gyermek közötti jó kapcsolat, ezt segíti a mindennapi életünkre jellemző pedagógiai tapintat, az empátia a testközelség, az érzelmi biztonságot nyújtó bensőséges, vidám légkör megteremtése. Az egészséges életmódra nevelés folyamán egészséges, edzett, a betegségeknek ellenálló testileg, szellemileg fejlett, önmagával a gyermek és a felnőtt emberekkel harmóniában élő gyerekeket szeretnénk nevelni, együttműködve a családdal, ahol a gyermekeket az első szocializáló hatások érik, aminek domináns szerepe van a személyiség fejlődésben.

Az egészséges, életvidám gyermek neveléséhez elengedhetetlen fontosságú az őket körülvevők erkölcsi beállítottsága, a pozitív atmoszféra megteremtése, ami egyértelműen sugallja, hogy bízunk az egyes gyermekekben. A felnőttől közvetített képből ismerik meg

önmagukat, cselekvéseiknek helyes vagy helytelen voltát. Fontos a helyes napi életritmus kialakítása.

A gyermekek az oldott légkörben szívesen végzik a ritmikusan visszatérő, változatos tevékenységeket. A test gondozása, az önkiszolgáló munkák végzése, az étkezés a pihenés, mozgás, rendszeresen visszatérő tevékenység, melynek gyakorlása során egyre önállóbbá válnak a gyerekek. A gyermekeket e fokozatosság elvének betartásával ösztönözzük az önálló feladatvégzésre. A beszoktatás ideje alatt megismertetjük a gyermekeket az őket körülvevő helyiségekkel, az étkezés, tisztálkodás, öltözködés helyével, a cselekvés során használt eszközök funkcióival.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, és építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A gondozási feladatok elvégzése során figyelembe vesszük a feladatok ritmusát, a gyerek fejlettségi szintjét, az ismeretek mélységét. Fontos, hogy minden gyerek megismerje a kulturális étkezés szokásait, szabályait, és erre jó lehetőséget biztosítanak a közös étkezések.

Az étkezési szokások kialakítása során az egyéni tempó tiszteltben tartására, a kapkodásmentes, türelmes hangulat megteremtésére törekszünk. A gyermekeknek különböző étkezési szokásaik vannak, ezt megismerve, a felnőttek toleranciával fogadják a kezdeti étvágytalanságot az egyes ételektől való tartózkodást. A **kényszerítést kerülve**, a megízlelésre való ösztönzést alkalmazzuk. A **testápolás** a gyermek egészségének védelmét, a tisztasági igényük kialakítását szolgálja.

A testi szükségletek kielégítésében is nagy eltérés mutatkozik, ami a fejlődés, az ismeret, és az igény szint másságából ered.

A gondozási szokások összehangolása az óvoda és család között a sikerhez vezető út. A gyermekek fokozatosan jutnak el a személyes gondozottság igényéhez, ezért az egyénre szabott differenciált segítségnyújtást kell alkalmazni, lehetőséget adva arra, hogy a gyermekek fokozatosan önállóan végezhessek ezeket a teendőket. A megfelelő réteges öltözködés a fokozatosan kialakított hő érzékelés megteremti annak feltétele, hogy a gyermekek védve legyenek a különböző hőmérséklet változásaitól. A segítséggel, majd önállóan végzett öltözködés során lehetőség nyílik a cselekvést kísérő beszélgetésre, melyek hozzájárulnak a munkafolyamatok finomításához, gazdagodik szókincsük, beszédképességük.

A mozgás fejlődésének elősegítése, a pihenés megfelelő biztosítása

Mozgásfejlesztés célja az egészséges testi és lelki fejlődés, a rendszeres mozgás iránti igény felkeltése, kielégítése. Az egészséges életvitelhez hozzátartozik a mindennapi szabad mozgás, a szabad mozgás biztosítása mellett szervezett formában mozgásos játékokat szervezünk. Az

aktív mozgás, versenyjátékok során a gyermekek megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni, egymást tiszteletben tartani - ez elvezet az egészséges küzdő szellem és az összetartozás érzésének pozitív alakulásához.

A közösen tett séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez. A megtett út hossza, ideje, igazodik a gyermekek fizikai állapotához, életkorához. A séták élményt nyújtó, ismeretet gazdagító céllal történnek, ami oldottságával, a szabadmegfigyelés örömeivel, jó hangulatú beszélgetésre ösztönöz. A pihenés érdekében a zavaró ingerek megszüntetésével a nyugodt légkör, a megfelelő hőmérséklet, a tiszta levegő biztosítására kell törekedni.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Az egészség megőrzéséhez a helyes életritmus, mozgásöröm kialakításán túl a rendszeres edzés, a higiénia biztosítása, igényné történő alakítása, a kalóriadús táplálkozás egyaránt elengedhetetlen. Az évszak adta lehetőségeket kihasználva arra kell törekednünk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban, változatos tevékenységeket biztosítva, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. A gyermekek testi épségének védelme, a baleset-megelőzés, folyamatos ellenőrzést igényel, hogy a hiba forrása megelőző időben és módon legyen megszüntetve. A fertőzés veszélyeit gyakori szellőztetéssel helyes zsebkendő használatával, a WC és bőrápolás megfelelő szinten történő elsajátításával, rendszeres fertőtlenítéssel, réteges öltözködéssel, személyre szóló tisztálkodási eszközök használatával, azok rendszeres cseréjével oldjuk meg. Az óvodában egyre szembetűnőbb a hanyag testtartás, a lúdtalp. A prevenció fejlesztő tornák, az egyéni temperamentumból fakadó mozgásigény kielégítés segít a deformitások megelőzésében. A látható hibákon kívül fellelhetők az óvodai közösségben a rejtett szervi hibák, aminek kiszűrése a orvos feladata. A gyermekeket körülvevő környezet harmóniája, esztétikuma, higiénája hozzájárul az egészséges személyiség kialakulásához.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, megvalósul a környezettudatos nevelés keretében.

Az óvodán kívüli tevékenységek (megfigyelések, stb) alakmával a gyermekek a gyakorlatban tevékenységhez kötötten alkalmazzák a téma elemeit, amelyek megjelennek a tervezésben és a tevékenységekben, nyomon követhető a gyermeki dokumentumokban.

Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés elmélete és gyakorlata szerepel a munkatervben és beszámolókból követhető.

5. 2. Érzelmi és erkölcsi nevelés, közösségi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása

Cél:

- családdal való hatékony együttműködés;
- a felnőttekkel és a társakkal való szocializáció kialakulása;
- a főbb magatartási, viselkedési formák kialakítása;
- az emberek egymáshoz való pozitív viszonyának alakítása;
- Új feladatokra felkészült nyitott szívesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező gyermek nevelése,
- Pozitív érzelmi viszonyulásra törekvése, tiszteletben tartva a gyermeke egyéniségét.

Feladat:

- Boldog alaphangulat kifejlődésének elősegítése.
- Élmény befogadás képességének fejlesztése.
- Mások iránti szeretet, megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Szeretet, kötődés képességének fejlesztése.
- Ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése.
- A szocializáció fejlődését elősegítő magatartásformák erkölcsi normák kialakítása.
- A gyermek önkifejezésének segítése
- A különbözőségek elfogadtatására, tiszteletére nevelés
- Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése
- a szokás- és normarendszer megalapozása
- A pedagógusok, pedagógiai munkát segítők és a gyermekek közötti információ csere és együttműködés elősegítése

A megvalósítás tartalma

Környezetünket úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek első benyomásai kellemesek legyenek. Az óvónő és a gyermekek szeretettel fogadják az újonnan érkezőt. A családi légkör végigkíséri az egész óvodai életet, érzelmi biztonságot nyújtva. Ehhez elengedhetetlen, hogy a gyermekek közötti, a gyermekek és pedagógusok közötti, valamint a gyermekek és a pedagógiai munkát segítők között is harmonikus, jó kapcsolat alakuljon ki. Így megvalósul a megfelelő érzelmi kötődés társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez biztosítja a pozitív légkört a játékhoz, a cselekvéshez, a kapcsolatteremtéshez.

Az óvoda valamennyi dolgozója legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, minden gyermek számára elfogadható és toleráns, tehát **mintaértékű**, modell a gyerekek számára. Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazotti kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze.

Meghatározó a gyermek személyiségének alakulásában, hogy milyen nevelési hatások érik otthon. A jól rögzített, pozitív szokások és viselkedési formák megkönnyítik a közösségben való együttműködést. Ezért nagyon fontos a **családokkal való együttműködés**, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal biztosított a **flyamatos párbeszéd**, a szoros együttműködés, az együttnevelés érdekében.

Érzelmi életüket gazdagítjuk a hagyományaink ápolásával: a kisebbek megajándékozása. Téli alkalmával, a karácsonyi ünnepségünk műsorával, a gyermekek által készített apró tárgyakkal megajándékozunk a Szociális Otthon idős, beteg lakóit.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy megtanulják elfogadni eltérő képességű, tulajdonságú és különböző területen sérült társaikat. Sok sétával, kirándulással biztosítjuk, hogy a gyermekeknek legyen módjuk rácsodálkozni az őket körülvevő világra, észrevenni benne a jót, a szépet. Igyekszünk erősíteni a belső pozitív erkölcsi- és akarati tulajdonságaikat: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem. Kitartás, feladattudat, szabálytudat. Minden gyermeknek éreznie kell, hogy ő a csoport tagja, szükség van rá. Figyelünk kell, hogy egyetlen egy gyermek sem tűnjön el észrevétlenül a csoportban. El kell érnünk, hogy figyeljenek egymásra, segítsük a barátságok kialakulását. Törekedjünk arra, hogy az óvodában a gyerekek érezzék, hogy összetartoznak.

Beszoktatás

Az újonnan óvodába érkező gyermekek beszoktatása nem az első napon kezdődik, hanem már a beiratkozásnál és az azt követő családlátogatásnál. A gyermek óvodába kerülését megelőzi egy családlátogatás, mely lehetőséget ad arra az óvónőnek, hogy megismerhessék a leendő óvodást saját környezetében, betekintést nyerhessenek a család szokásaiba, valamint szülői értekezletet tartunk, melynek célja a szülők tájékoztatása az óvodánk házi rendjéről, az óvodai szokásokról, szükséges felszerelésekről. Lehetőség szerint fokozatosan szoktatjuk be az újonnan érkezőket, alkalmazkodva a gyermeke és a szülők igényeihez. A szülő a beszoktatás aktív résztvevője, jelen lehet a gyermekkel a beszoktatás időszakában. Arra törekszünk, hogy érezzék: itt nagyon várják őket, és nyugodt, derűs biztonságos környezet veszi őket körül. Környezetünket úgy alakítjuk ki, hogy a gyermekek a beszoktatási időben is biztonsággal

mozoghassanak, megtalálják a teret a közös játék, vagy éppen a csendes elvonulásra. Mivel ennek a korosztálynak alapvető és legfontosabb tevékenysége a játék és a mozgás, mindkét tevékenység számára biztosítjuk a megfelelő helyet, időt és eszközt. A sírdogálós, nehezen beilleszkedő gyermekek gyakran ölbé vesszük, ringatókat, rövid mondókákat, verseket mondogatunk, melyekkel személyes kontaktus alakítunk ki.

Hagyományok, ünnepeink

Minden közösség, így az óvodai csoportok életének is jelentős eseményei időről, időre ismétlődő, sajátos keretek között zajló ünnepek. Ezek fontos alkalmak a gyermekeknek az óvoda életében. Perspektívát adnak, megerősítik a hagyományokat. A közös élmény erejével fokozzák a gyermekek közösséghez tartozását. Az ünnepnapok másságát külsőségek is erősítik. Minden jeles ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be. A hagyományok ápolása közben történő együttjátszás, tervezgetés változatos tevékenységek örömtelivé, izgalmassá teszik a várakozás időszakát. A sokszínű tevékenységrendszer gazdagítja a gyermekek nyelvi kifejező eszközeit, fejleszti értelmüket és gondolatvilágukat, illetve érzelmi életüket is befolyásolja. A jó érzelmi előkészítés fokozza az ünnepi együttlét hangulatát. Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el a hatásukat, ez nem jelenthet terhet sem a szülő, sem a gyermek számára.

Az óvodában dolgozók és külső partnereik ismerik és ápolják az intézmény múltját, hagyományait, nyitottak új hagyományok teremtésére.

Hagyományos ünnepek

1. Hagyományápoló ünnepeink: Télapó, Karácsony, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Évzáró.
2. A mindennapi életből kiemelkedő élményt nyújtó ünnepeink: farsang, nőnap, születés- és névnap.
3. Társadalmi ünnepek: nemzeti ünnepek.

A környezeti nevelés jeles napjai

A Víz napja – március 22.

A gyerekek vegyék észre, hogy az embereknek, állatoknak, növényeknek az élethez vízre van szüksége. Vigyázzunk a víz tisztaságára, mert a fertőzött, szennyezett víz emberre, állatra, növényre egyaránt veszélyes. Bánjunk takarékosan a vízzel!

A Föld napja – április 22.

Ezen a napon gyermekeinkkel közösen az udvarunkon lévő növényeket ápoljuk, gondozzuk. Beszélgetünk a föld lakóiról, forgatjuk a földgömböt.

A madarak és fák napja – május

A tavasz elképzелhetetlen madárcsicsergés nélkül. Menjünk el kirándulni, csodálkozzunk rá a természet szépségeire, hallgassuk meg a madarak énekét.

Faültetés az óvoda udvarán. Látogatás a nyíregyházi Vadasparkba, vagy a helyi Halastóhoz, sportpályára.

A környezetvédelmi világnap – június 05.

Vetessük észre a gyerekekkel, hogy mennyire fontos a víz, a levegő és környezetünk tisztasága és védelme.

Idősek világnapja – október 01.

Idősek tiszteletére, szeretetére, megbecsülésére való nevelés.

Az állatok világnapja – október 04.

Madáretetők kihelyezése. A gyermekeknek sokszor elmondjuk és hangsúlyozzuk, hogy csak úgy szabad a madarakat etetni, ha az, rendszerességgel történik. Diavetítés az óvodában: költöző, vonuló madarokról. Nyári élmények felidézése képek segítségével a látott, felismert madarokról: pl.: gólya, fecske Csoportszobában található állatok rendszeres, naponkénti gondozása.

Az ünnepek között sajátos szerepűek a környezet- és természetvédelemhez kapcsolódóak. Sajátosak egyrészt azért, mert az élő és az élettelen természet egy- egy összetevőjének, csoportjának megismerését a hozzájuk fűződő érzelmi viszony alakítását, a károsító tényezőkre való rádöbbenést, a cselekvésre való ösztönzést szolgálják, tehát eltérnek az előző

korok jeles napjaitól. Másrészt azért sajátosak, mert a speciális tartalom az eddigiektől eltérő módszereket, ötleteket is életre hív.

Az ünnepekre való készülődés izgalmára, örömére, az összetartozás, a közös cselekvés élményeinek átélésére mindenkinek szüksége van. Szükséges, hogy ezeket a napokat tartalmasabbá, gazdagabbá tegyük. Ezeknek a megszervezéséhez Team-ek alakítása szükséges, hogy megfelelő tervek készülhessenek. A stratégiai programokban és az operatív tervekben szereplő közösség fejlesztési feladatokat megvalósítja az intézmény. Az ezzel kapcsolatos alapelvek és feladatok eredményeit különös tekintettel az intézményi hagyományok ápolására, támogató szervezeti kultúrára a beszámolókból követhetők.

A természet szeretetének megismerésének, védelmének folyamatában fontos az óvodapedagógus mintaadó szerepe, amely segíti a gyermekeket a tárgyak, események megfigyelésében.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakul a gyermek „én” tudata, elfogadják másságát.
- Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Érdeklődnek egymás iránt, figyelnek egymás játékára.
- Tudják, hogy egy csoport tagjai, örülnek a közös sikernek.
- Udvariasak, köszönnek, segítenek egymásnak: étkezés, séta, öltözködés közben.
- Feladattudatuk kialakult, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Készen állnak az iskolai élet elfogadására.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja

5. 3. Esztétikai nevelés

Cél:

Olyan élményekre és tapasztalatokra épülő nevelés megvalósítása, amely során képesség teszi a gyermekek a valóság esztétikai felismerésére, befogadására és létrehozására.

Feladat:

Esztétkailag megfelelő környezet biztosítása. Változatos és rendszeres élménynyújtás, képességfejlesztés. Illemszabályok kialakítása.

A megvalósítás tartalma

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvónő mindennapi feladata közé tartozik, megismertetni a kicsiket a körülöttük lévő világ szépségével.

Fel kell fedeztetni, hogy milyen szép a természet, egy csokor virág, egy dal, egy színes meséskönyv, a madarak éneke, stb. Sok-sok esztétikai élményt kell nyújtani, hogy a szépség a gyermekek lelkét megérintse.

Nagyon fontos, hogy esztétikus, egyszerű átlátható nyugalmas biztosító környezet vegye körül a gyermekeket. A szépen berendezett csoportszoba az óvoda esztétikája komoly hatást gyakorol a gyermekekre. Mivel a gyermekek otthoni környezetükből nagyon eltérő tapasztalattal, ízléssel alapozó élménnyel kerülnek óvodába, ezért ezt a hatást tudatosan építjük be nevelési tervünkbe, hogy a gyermekek ízlését pozitív irányba formáljuk.

Az esztétikai nevelés során meg kell teremteni a hangulati, környezeti feltételeket. Ennek érdekében az óvónő szervezzen, kezdeményezzen minél több sétát, kirándulást, mesét, énekes játékot. Teremtsen megfelelő érzelmi légkört. Olyan anyagokat biztosítsunk a gyermekek számára, amelyek elősegítik az esztétikai élmény kialakulását. Az ember viselkedése része a környezet esztétikájának. Önmagunk és mások elfogadásához szükség van az illemszabályok kialakítására, megértésére, alkalmazására. A szabályok elsajátítása a felnőttek mintaadó viselkedésén keresztül valósul meg. Az óvónő megtanítja gyermekeket: jó megjelenésre, az óvodai viselkedés szabályaira, az érintkezés szabályaira. Fontos, hogy ismerjék a szabályok tartalmát, és képesek legyenek betartani.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul a gyermekek igénye az esztétikus környezet iránt.
- Fogékonyak a szépre a természetben, a társadalomban.
- Képesek megfogalmazni esztétikai élményeiket.
- Igényesek megjelenésükben, a viselkedés szabályait, ismerik és betartják.

5.4. Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés

Cél:

- a gyermeki kommunikációs képességek fejlődésének elősegítése,
- mások megértése, önmaguk kifejezése, a társakkal való együttműködésük alakítása érdekében,
- Az anyanyelv fejlesztése: beszélő környezet, kommunikációs kedvre ösztönzés.

Feladat

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenység forma keretében megvalósítandó feladat
- A tapasztalatok, ismeretek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása

A megvalósítás tartalma

Az értelmi képességek kibontakoztatása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben. Ne külön képességet fejlesztünk, hanem az egész értelmet, az egész embert. A gyermekeket új feladatok elé állítjuk, ezáltal az értelmüket fejlesztjük. A fejlődésére döntő hatással van az ismeretanyag jellege, formája, módszer. 3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet bővítjük, képességeket fejlesztjük. 5-6 éves korban a hangsúly a gondolkodás, ok-okozati összefüggések feltárása. A gyermekekben kialakítjuk azt a képességet, hogy a környező világ dolgaiban összefüggéseket keressenek. A helyes gondolkodás feltétele, hogy a gyermeke tudjon összehasonlítani, meglássa a dolgok közötti összefüggéseket, hasonlóságokat és különbségeket. A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az érdeklődés fenntartása. Minél több tevékenységet, lehetőséget biztosítunk, annál több mindent fedeznek fel, ismernek meg, egyre nagyobb lesz érdeklődésük és tudásvágyuk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Érzékelő funkciók épek legyenek.
- Tapasztalataira építve, felfogja környezetének eseményeit.
- Kialakul tér- és időészlelése.
- Önkéntelen figyelme szándékos és tartós lesz.
- Formálódik és tökéletesedik megfigyelőképessége.

- Különbséget tesznek a valóság és képzelet világa között.
- Meglátják dolgok közötti összefüggéseket.
- Problémamegoldó képességük az önálló probléma megoldás felé halad.

6. Az intézmény integrációs és integrált neveléssel kapcsolatos feladatai

A közoktatásról szóló törvény hatályos rendelkezései megfogalmazzák egyrészt a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, másrészt, pedig azt, hogy minden gyermeknek joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön.

Feladataink összhangban állnak az intézmény működését, pedagógiai munkáját szabályozó dokumentumokkal, s az Intézményi Minőségirányítási Programmal is.

A nevelési - oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994.(VI. 8.) MKM rendelet 39/D.§ (9) bekezdés szerint óvodánk az oktatási és kulturális miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint szervezi a nevelést. Nevelőmunkánk az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, figyelembe véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt.

Felzárkóztató feladataink alapján nagyobb tudatossággal és mérhetően nagyobb eredményességgel állítjuk munkánk középpontjába a hátrányos helyzetű, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztését, differenciált felzárkóztatását. Helyi pedagógiai programunkban hangsúlyoztuk a gyermekközpontú szemléletet és a családokkal való hatékonyabb együttműködés fontosságát. Integrációs munkánk során a gyermekek egyéni fejlesztésében fokozottabban együttműködünk a szülőkkel. Keressük az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a szülőket támogatják, segítséget jelentenek számukra gyermekük egyéni fejlettségéhez igazodó neveléshez.

Nevelőmunkánkban fő hangsúlyt kap:

- a játékra épülő komplex személyiségfejlesztés, játékos tanulás
- a környezet megteremtésére, megszerettetésére és védelmére való nevelés
- a magatartás és viselkedéskultúra megalapozása
- az önkifejezőképességek fejlesztése
- az egészséges életmódra nevelés.

Sajátos feladatunknak tekintjük:

- a fejlődésben lemaradt és /vagy akadályozott gyermekek nevelését
- a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását
- a hatékony gyermekvédelmet, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeket.

Gyermekközpontú óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul, a gyermek egyéni fejlettségének, családi hátterének, a család értékrendjének figyelembevételével.

Otthonosság, barátságos, tiszta, esztétikus környezet otthonos kialakítására törekszünk, ahol mód nyílik az együttlétre, de az elkülönülésre is.

Érzelmi biztonságot nyújt, melyben az óvodapedagógusok ismerik, átérzik, megértik a gyermek problémáit és figyelemmel, segítő szándékkal fordulnak, feléljük.

Integrációs és integrált nevelésünk feladatai

A 3-7 éves gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Az interperszonális (személyközi kapcsolatok) új formáinak kialakítása, hogy a gyermek értelmes kooperációra (együttműködésre) képessé váljon.

Énkép - önismeret - önértékelés fejlesztése, melynek révén a gyermekek képesek önálló helyzetmegoldásokra. Hatékonyan érzik magukat.

Önérvényesülésük, szociálisan elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.

Értékek, normák kialakítása

- gyakorolják az együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait, egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz való alkalmazkodás, egymás segítése
- belső igénynívó alakítása a jól végzett "feladat" utáni megelégedettség, mint jutalom értékének alakítása
- érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének a saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti kontroll erősítése (életkoruknak megfelelően).

Magas a szociális helyzetük miatt hátrányos helyzetű gyermekek száma. A szülők iskolázottsága alacsony.

A gyermekek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják.

Ingerszegény a környezetük, melyből következik a tapasztalatok, ismeretek hiánya.

Az iskolázatlanság igénytelenséget, más értékrendet, világszemléletet, nevelési elvet jelent, amely a gyermekek fejlődésére is hatással van.

Naponta tapasztaljuk az elhanyagoló, illetve túlzottan féltő, következtlen és szélsőséges családi nevelést.

Ez azt jelenti, hogy nincs olyan szabály, norma, életvitel a gyermekek előtt, amely pozitív irányba befolyásolná személyiségük fejlődését.

Ezek a hátrányok megnyilvánulnak a gyermekek magatartásában, érzelmi életében és teljesítőképeségükben is.

Nevelőtestületünk felismerte, hogy az ilyen családokból érkező gyermekek hátrányait enyhíteni szükséges.

Tanulmányaink igazolják azt, hogy az iskoláskor kezdetéig a gyermekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éve meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában.

Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetők.

A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarokat.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben, a kedvezőbb helyzetben lévő csoporttársaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek, okozta terheltég és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Az óvoda az az intézmény, ahol a hátrányokat a gyermekek iskolakezdésig még csökkenthetik, amelyhez természetesen tudatos óvodapedagógusi pedagógiai munkára van szükség.

Az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt felelősségük és szerepük van a gyermekek egyéni fejlesztésében. Tapasztalatok mutatják azt, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások - szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket is partnerré téve, velük együttműködve - sikeresen ellensúlyozhatóak.

Kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy a településünkön élő óvodáskorú gyermekek minél hosszabb ideig (lehetőleg három évig) járjanak óvodába.

A 3. életévtől rendszeresen óvodába járó gyermekek esetében a hiányosságok csökkenthetők, nagyon sok esetben teljesen megszüntethetők. Az óvodába bekerülő gyermekeknél a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva, egyéni fejlettségének megfelelően segítjük a különböző képességek, funkciók kialakulását.

Nevelőtestületünk vallja, hogy " a mai társadalmi környezetben minden óvodáskorú gyermeknek szüksége van egy olyan helyre, ahol szeretetben, együtt, egymást segítve és megértve játszhatnak, tevékenykedhetnek miközben egyéni módon fejlődnek."

Az óvoda sajátos helyzetéből adódik, hogy egész nap (minden gyermek, minden felnőtt) együtt van, megélhetjük a gyermekekkel együtt az együvé tartozás örömét, a biztonságot nyújtó, érzelemgazdag légkör megteremtésével a személyiség sokoldalú fejlődését, egyéni képességeik kibontakoztatását. A felnőttekkel való együttműködés is sokkal egyszerűbb, elvünk az együttgondolkodás, az optimizmus, amely nem zárja ki azt, hogy minden óvónő a fejleszteni kívánt gyermekhez igazodva önmaga találja meg azt az utat, amelyen elindulhat!

Fejlesztő munkánk folyamatában alapelveink:

- A fejlesztés csak a gyermekek képességeinek, a lemaradt, vagy érésben lelassúbbodott területek meghatározása után kezdődhet el. A korai felismerés a fejlesztés szempontjából különösen fontos, mert a speciális, egyénre szabott feladatadással a lemaradás mértéke minimálisra csökkenthető.
- A fejlesztés feladatait, területeit az egyéni képességek szintje határozza meg. Célunk, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, jusson minél több sikerélményhez, játékos formában történjen.
- A fejlesztés feltétele, hogy megtaláljuk a sikertelenség okát és felderítsük milyen szinten képes a gyermek a feladatok elvégzésére és melyek azok az eljárások, módszerek, melyekkel jól fejleszthetők. Olyan típusú segítséget kell adni a gyermekeknek, mely igazodik ahhoz a szinthez, melyben a gyermek biztonsággal mozog, így a pedagógusok módszertani kultúrája kiterjedhet a személyes és szociális képességek fejlesztésre. A fejlesztés eredményét folyamatosan nyomon követik és ha szükséges fejlesztési korrekciókat hajtanak végre. A pedagógusi munka során módszertani tudásukat egymással megosztják. Ezért elengedhetetlen minden gyermek egyéni és életkori tulajdonságainak ismerete.

Minden gyermek más és más! Eltérőek az öröklött adottságok, az őt érő környezeti hatások, a tanulás, az ismeretszerzés iránti fogékonyságuk, beállítottságuk, az ahhoz szükséges feladattudatuk.

- A fejlesztés zökkenőmentesen épüljön bele az óvodai élet egészébe, ne kívánjon semmilyen különleges szervezést, kapcsolódjon a gyermek mindennapi, spontán tevékenységeihez. Legyen érdeklődésfelkeltő!
- A gyermek, akivel játékosan tevékenykedünk, minden körülmények között érezze magát biztonságban, ne legyen félelemérzete se tevékenységtől, se óvónőtől, se társai csúfolódásától.
- Mindvégig biztosítsuk a gyermek jó közérzetét, ezért a fáradás, vagy érdektelenség jeleit látva módszerváltás, vagy a tevékenység abbahagyása célszerű. Ne mennyiségi, hanem minőségi eredményre törekedjünk.
- A játékok, gyakorlatok variálhatóak, játékosak, több területen alkalmazhatóak legyenek.
- Minden körülmények között legyünk türelmesek, hiszen a gyermektől olyan területen várunk el sikereket, melyben nehézségei vannak.
- Az alkalmazott terápiák a percepció minden részterületét fejlessze, a fejlesztés a gyermek egyéni fejlődési ritmusához alkalmazkodjon.
- Figyelem középpontjában a gyermek kulcskompetenciának fejlesztése álljon

Minden gyermekről **Fejlődési Naplót** vezetünk, melyből az év eleji **anamnézist** és az éves fejlődést nyomon tudjuk követni az óvodába kerülés pillanatától az iskolába menésig. Az ebben rögzített információkat folyamatosan felhasználjuk éves munkánk során. A Fejlődési Naplóban, a mindennapi életben tudatosan és spontán módon megfigyelt fejlettségi szintet rögzítünk. A fejlesztés megvalósulása nyomon követhető az intézmény dokumentumaiban és a mindennapi gyakorlatban (óvodai és óvodán kívüli tevékenységek).

Az óvodás gyermek egyéni képességfejlődésének nyomon követése és mutatói:

- *testi képességek*
- *szociális képességek*
- *verbális képességek*
- *értelmi képességek területein.*

A két óvodapedagógus közös tapasztalatait, megfigyeléseit évente két alkalommal rögzítik a gyermekek személyi anyagába. A megfigyelések és mérések alapján (ha szükséges) az adott gyermekekről egyéni fejlesztési tervek készülnek. A pszichológus és logopédus által végzett iskolaérettségi vizsgálatok eredményeiről fogadó óra keretében tájékoztatjuk a szülőket. A személyi anyagba kerül becsatolásra a speciális intézmények szakértői véleményei (Kistérségi Szakszolgálat, Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság). Ennek egy példányát az óvoda irattárazza.

Kommunikációs nevelés

Magába foglalja a szókincsbővítést, a nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítését.

Az anyanyelvi fejlesztés mind a mozgásos, mind a perceptuális fejlesztésnek átfogó kísérője. Ennek a területnek a fejlettsége elengedhetetlen feltétele a fogalmi szintű megismerésnek, az iskolai tanuláshoz szükséges konkrét, majd absztrakt gondolkodás kialakulásának.

Az iskolai problémák jelentős része óvodáskorban megelőzhető, csökkenthető, vagy teljesen megszüntethető, ha a lemaradás csak 1-2 területen figyelhető meg.

Érzelmi nevelés, erkölcsi és a közösségi nevelés, szocializáció

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása már az óvodába lépéskor elengedhetetlen. Feladatunk az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés kialakítása. Olyan óvodai légkör kívánatos, melyben a felnőtt - felnőtt, felnőtt - gyermek, gyermek - gyermek kapcsolat pozitív. Ez a légkör egyszerre segíti a másság elfogadását, illetve biztosítja a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának fejlődését. A kisgyermek életében a környezetnek, a csoportnak kiemelkedő jelentősége van.

Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálását, erősítését, a társas kapcsolatok létrehozásának segítségét tartjuk fontosnak.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmód alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Nevelőmunkánk segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti a növekedést, fejlődést, hozzájárul egészséges életmódjának kialakulásához.

A környezeti tényezők segíthetik, vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Ezért fontos, hogy az óvoda feltételrendszere, szokásrendjének kialakítása segítse elő a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően a környezethez való optimális alkalmazkodást.

Korszerű óvodapedagógiai módszerek

A 3. életévtől a rendszeresen óvodába járó gyermekeknél prevenciós fejlesztő munkát végzünk. A prevenciós fejlesztésnél az óvodába bekerülő gyermekeknél a fejlődés életkori, vagyis érési üteméhez igazodva, megfelelő környezetet, feltételeket biztosítva, tevékenységhez kapcsolva elősegítjük a különböző képességek, funkciók kibontakoztatását.

Későbbi életkorban, testi fogyatékoság miatt akadályozottaknál, (látási, hallási, mozgássérült) a visszamaradt gyermekeknél, illetve a különböző okok miatt rendszertelenül járó gyermekeknél egyénre szabott fejlesztő (korrekciós) munkát kell végeznünk. Ezek a gyermekek az általánosan alkalmazott módszerekkel nem, vagy jóval lassabban fejleszthetők.

Feladatunk a testi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése során a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, az életkorának megfelelő tapasztalatok megszerztetése, a megtanult mozgások alkalmazása, ép társával és szüleikkel történő elfogadtatásuk.

Gyengén látó gyermek esetében az ép érzékszervek gyakoroltatásával a hallás, tapintás, szaglás, íz, érzékelés, mozgás, ritmus tájékozódási képességek fejlesztése, látásnevelés, a látás- mozgáskoordináció fejlesztése.

Az enyhébb fokban hallássérült, nagyot halló gyermek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, beszédértés, a szókincs fejlesztése, beszédérthetőség folyamatos javítása.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek integrációja során a nem fogyatékos gyermekekkel való együttnevelés, a gyógypedagógiai segítségadás kérése szakembertől, a gyermek értelmi fejlődéséhez igazodó iskolára való előkészítés.

Ebben a fejlesztési folyamatban segítenek bennünket az életkorhoz és fejlettségi szinthez igazodó különböző képességfejlesztő játékok, eszközök, feladatlapok, munkalapok, stb. Az utóbbi időben ezekből igen nagy a kínálat, de mindezek mellett sok esetben jobbnak, használhatóbbnak tartjuk az adott csoport ismeretében általunk, vagy a gyerekek bevonásával készült játékokat, eszközöket.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladataink

A védőnővel való együttműködést, a gyermekek fejlődésének nyomon követését, szükség esetén szakorvosi (fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia) vizsgálatának kezdeményezését segítjük.

A szülők számára igény esetén az együttműködő partnerekkel közös programok szervezése (gyermekorvosi, védőnői tanácsadás). Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulások szervezése, rendezvények látogatása).

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálattal, védőnővel (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),

Szakmai szolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről) (Pedagógiai Szakszolgálattal.) A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségére van szükség a fejlesztéshez.

Óvoda-iskola átmenet támogatása (a gyermekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében)

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés (rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, az egyéni fejlődési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyermekek alkotásainak megmutatása, elemzése, egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása).

Intézményi önértékelés, eredményesség

Nevelőmunkánk értékét, minőségét az adja, hogy mit tudunk a céljainkból, feladatainkból megvalósítani.

A nevelési év végén átfogó értékelést végzünk minden pedagógus részvételével. Elemezzük az összegyűjtött tapasztalatokat, figyelembe vesszük partnereink visszajelzéseit. Az intézményben a gyermekek teljesítményének értékelése a törvényi előírások alapján egyedi és fejlesztés központú. A fejlesztésben érintett gyermekek esetében az értékelést a szakvélemény előírásainak megfelelően végezzük.

Az eredményes iskolakezdés kritikus feltételeinek elsajátítása 3-4 éves korban kezdődik. Régi felismerés, hogy az alapkészségek elsajátításával gondok vannak.

A személyiség alaprendszerének fejlesztését szolgáló elemi alapkészségek a 4-8 évesekre konkretizálva a következők lehetnek, pl:

- Az írásmozgás - koordináció készsége, amely az írástanítás feltétele.
- Beszédhanghallás készsége, amely az olvasástanítás fontos feltétele.
- Relációszókinccs, amely az eredményes szóbeli kommunikáció elemi feltétele.
- Elemi számolási készség.
- Tapasztalati következtetés - amelyek az értelmi fejlődés feltételei.
- Tapasztalati összefüggés - megértés.
- Szocialitás, olyan szociális készség, amely az iskolai léthez és a fejlődéshez nélkülözhetetlen.

Az említett alapkészségek elsajátítási folyamatának feltérképezése megfigyeléssel, egyéni fejlesztéssel, különböző fejlesztő módszerek, eszközök segítségével történik.

Tudnunk kell, hogy melyek a fejlesztendő alapkészségek, ehhez szükség van olyan értékelő eszközökre, amelyek segítségével feltérképezhető a szóban forgó készség elsajátítása.

Ismernünk kell az optimális elsajátítás jellemzőit, az oda vezető út fontosabb állomásait. Ismernünk kell a gyerekek közötti különbséget, hogy ennek figyelembevételével tervezhessünk, segítsük a fejlődést.

Eredmény még az integrációs és az integrált nevelés során:

- Az eltérő szociokulturális közegből érkező gyermekek lehetőséget kapnak az egyéni fejlődésre.
- A gyermekek haladási, érési üteméhez igazodva történik a fejlesztés (egyéni, mikroszoportos szervezeti keretek között) változatos, sokoldalú feldolgozással, differenciált feladatadással.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest fejlődnek.
- A nem sajátos nevelési igényű gyermekek meg tanulnak alkalmazkodni, tolerálják sajátos nevelési igényű társaik másságát, megértik, elfogadják őket, gyakorolják a természetes segítségnyújtás lehetséges formáit.
- Megvalósul az inkluzív (befogadó) pedagógia elvei a mindennapi gyakorlatban.
- A zökkenőmentes iskolába való átmenet érdekében kezdeményezzük a partner intézmény nevelőivel az esetmegbeszéléseket, lehetőséget adunk a hospitálásra.
- A szakmai és társadalmi partnerekkel történő sikeres együttműködés által eredményesen végezzük pedagógiai nevelőmunkánkat.
- Szemléletbeli, módszertani, szakmai megújulás jelenik meg a pedagógiai gyakorlatban.
- Megvalósul a szegregációmentesség, diszkriminációmentesség, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési és társadalmi hátrányainak kompenzálása, az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése, az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása.
- A migráns családok gyermekeinek biztosítani kell az óvodai nevelésben az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A munkacsoportok létrehozásával a problémák megoldásának megtervezése, a feladatok delegálása megtörténik, és ezáltal is a fejlesztés hatékonyabbá válik.

7. A program tevékenység formái

Az óvodás gyermek természetes életformája a játékos lét, s az óvodáskori játék olyan tevékenységforma, mely magában hordja a másik két tevékenységi kör (tanulás, munka) részfunkcióit is, biztosítva ezzel a hatékonyságot. A játékban minden lehetséges. Motívuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, a kommunikáció igénye, az erő próbálgatása, az önkifejezés vágya. A természeti környezet megismerésében a gyermeki kreativitást a problémaérzékenység, a felfedezés jelenti.

Rendkívüli helyzet esetén (Home Office) is fontos, a családi nevelés megsegítése különböző tevékenységformák és szakmai tartalmak ajánlásával, az érintettek aktivizálásával és bevonódásuk biztosításával.

7. 1. A játék

Célunk:

- A gyermek egésznap folyamán élje ki, próbálja ki, dolgozza fel és gyakorolja az életben előforduló szituációkat az őt érő élményeket.
- Szabadon és kreatívan használhatja a rendelkezésére álló eszközöket.
- Lehetősége nyílik a probléma helyzetek és konfliktusok önállómegoldására.
- Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a gyermekek egyéni vágyai és ötletei kibontakozhatnak.

Feladatunk:

- Nyugodt légkör biztosítása az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- Az élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása.
- Megfelelő idő és hely biztosítása.
- Az egyéni élmények mellett közös élmény biztosítása.
- Folyamatos eszközbiztosítás.

A feladatok megvalósításának tartalma

A játék a 3-4 éves korú gyermek alapvető, minden napjait átszövő tevékenység. Játék során észrevétlenül tanul, ugyanakkor a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt, érő élményeket. A játékon keresztül

közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék kreativitást fejlesztő, és erősítő, élményt adó tevékenység. A játék olyan komplex tevékenységforrás,- mely semmi mással nem helyettesíthető- melyet nekünk, óvónőknek tudatosan ki kell használni a nevelés folyamatában, céljaink eléréséhez. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét: a tudatosan megengedő, elfogadó, biztosságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét- pedagógiai optimizmus.,

Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, melynek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.

Természetesen emellett szükség van az óvónő által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre, hiszen a 3 éves korú gyermek igényli a felnőttekkel való együttjátszást. Fontos a helyes arányok megtalálása. Feladatunk megfigyelni a gyermek játékát, s felhasználni a nevelési céljaink elérése érdekében. Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket nekünk óvónőnek kell biztosítani.

A gyermekek által megélt élmény rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. Fontos feladatunk, hogy a gyermek spontán szerzett élményei és tapasztalatai is kapjanak kellő figyelmet. A gyermek játékának megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. A gyermek játéka személyiségének tükrözője, s - mint alapvető tevékenysége fejlesztésének legfőbb eszköze lehet.

Az óvodás életkorban a játék az életkornak legmegfelelőbb személyiségfejlesztő, ezen belül készségfejlesztő lehetőség, egyúttal a gyermek legegységesebb szükséglete. A 3-tól 6-7 éves korú gyerekek a játékkal tapasztal, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás és fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A gyermek óvodában eltöltött idejének teljes egészét a játék tölti ki, minden cselekedetét akként éli meg.

Ahhoz, hogy mi óvónők a játékot a személyiségfejlesztés szolgálatába állíthassuk a fejlesztési feladatokat helyesen, és tudatosan meghatározhatjuk ismernünk, kell:

- A korcsoport általános pszichés sajátosságait, érzelmi, értelmi, akarati élet jellemzőit, mozgás fejlettségét. A folyamatban lévő játék irányítása korcsoportonként, egyénenként, fajtánként differenciált feladatot jelent számunkra.

- Az egyes gyermekek fejlettsége, érdeklődése. Mely területen tapasztalható a gyermek lemaradása, illetve haladja meg fejlettsége az átlagot. Kedvenc játékok, élmény, érdeklődés, mozgásigény.
- A csoport összetétele. Milyen a gyermekek szociális háttere. A nemek megoszlása a csoporton belül. A gyermekek otthoni játéklehetőségei. Az elmélyült, önfeledt játék kialakulásához az alábbi feltételek szükségesek, melyek biztosítása az óvónő feladata.

Nyugodt légkör

Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele.

A gyermek akkor kezd játszani, ha jól érzi magát, alapvetően derűs légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel és a gyermekekkel, bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben. Tudatosul benne, hogy a felnőtt állandóan jelen van a csoportban, és szüksége szerint fordulhat hozzá. A nyugodt légkör megteremtéséhez és megtartásához fontos az együttélés alapvető szabályainak és szokásainak alakítása. Az érthető nem túl sok szabály megtartása fokozza a gyermek biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban, és be tudja mérni saját és társai tevékenységének határait.

Élmények

Az élmény legyen a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvodás, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, a játék kialakulásának alapvető feltétele, s rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában is. A gyermek spontán élményei legalább annyira fontosak, mint a tervezett élmény-szerzések. A játékban a gyermek negatív tapasztalatai is megnyilvánulnak, negatív érzelmek is megjelennek. Az élménynyújtás, a különböző szituációk megteremtése, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Fontos, hogy élményeiket tevékenység közben éljék meg a gyermekek, hogy az ismeret és tapasztalatszerzés erős, pozitív érzelmeket váltsanak ki, és játékot motiváló élménnyé fejlődjön. Számolnunk kell azzal, hogy az egész csoportnak nyújtott élmény eltérő intenzitással hat a gyerekekre. A gyermekek közötti különbségek, az élménybefogadás folyamatában is jelentkeznek és ez a játék útján is megmutatkozik.

Az idő

Mivel a játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, napirendünkben az időt játékra biztosítjuk. Fontos, hogy legyen elegendő idő elképzeléseik megvalósításához az elmélyült játékhoz, a kapkodásmentes tevékenységhez. Minél többet játszik a gyermek annál nagyobb lehetősége van fejlődésének elősegítésére.

A hely

A csoportszobában és az udvaron a nyugodt, konfliktusmentes játék alakulásához a megfelelő hely alakítása alapvető feltétel. Fontos, hogy legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is. A mozgásos játékok számára az udvar a legnagyobb színtér, ahol az időjárástól függően igyekezzünk minél több időt tölteni.

Eszköz

A tudatos óvodapedagógusi munka lényege, eleme a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Ez az óvónő nagy felelőssége, hiszen az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, lényegesen befolyásolja a fejlődését. A fejlesztési feladatok megvalósulását befolyásolja az eszközök kiválasztása.

A folyamatos napi megfigyelések során pontosan behatárolható a lemaradások a gyermekeknél s ennek ismeretében kerülhetnek kiválasztásra a különféle játékeszközök. A készen vásárolható játékeszközök mellett minden csoportban az óvónők által készített eszközök, ill. a gyermekek által barkácsolt játékeszközök is megtalálhatók.

Játékfajták

1. Gyakorlójáték

Gyakorlójáték során véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó sikerisméltésre készíti a gyermekeket, ezek az ismétlések az öröm forrásai a gyermekek számára.

- a. Mozgásos gyakorlójáték: csúszás, mászás
- b. Manipulációs gyakorlójáték: rakosgat

c. Verbális gyakorlójáték: halandzsza szöveg ritmikus ismétlése

2. Építő - konstruáló játékok

Eleinte spontán építkeznek, de később az átgondolt, meghatározott céllal végzett építés dominál. Építés-konstruálás közben átéli a gyermek az alkotás örömét, fejlődik kreativitása. Tapasztalja és tanulja a rész és egész viszonyát, megtanul tervezni és szerkeszteni. Az építés, összerakás technikáját szükség szerint mutassuk meg, ha technikai nehézségekbe ütközök a gyerek, segítsünk, de a megvalósítást bízunk a gyerekekre.

3. Szerepjáték

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el. A szerepjátékban a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki, környezete jelenségeit sajátos módon újraalkotja. A gyermek szociális tanulással a felnőtt mintáról sajátítja el és tanulja meg az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Gyakorolják a társakkal való együttműködést, átéli az alá – és fölérendeltségi viszonyokat, újra alkotta egy-egy átélt élményt.

A szerepjáték a gyermek legintimebb tevékenysége, s ezt az óvodapedagógusnak fokozottan figyelemmel kell kísérnie, és tiszteletben kell tartania.

Másfajta feladatai vannak, mint más játékoknál:

- ne ő irányítsa a játékot,
- helytelen magatartás miatt ne szakítsa félbe, ne javítsa a gyereket, más szituációban mutassunk példát a helyes magatartásra,
- konfliktusok megoldásában csak szükség szerint vegyen részt,
- segítse elő, hogy a gyermekek egymás között oldják meg a konfliktusokat,
- irányítóként ne vegyen részt a játékban, csak akkor kapcsolódjon be, ha egyszerű játszótársa tud maradni,
- segítse elő, hogy a gyermekek önállósága, szervező és tervezőkészsége fokozatosan fejlődjön a játékok eltervezésénél, a játékfeltételek megteremtésénél, a szabályok kialakításában.

4. Barkácsolás

Az óvónő alakítsa ki a gyermekekben azt az igényt, hogy szükségletükhöz igazodva, maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket. A barkácsolás mindig a játék igényéből alakuljon ki, legyen funkciójuk. Nevelje folyamatos gyűjtőmunkára a gyerekeket. Megfelelő szerszámok álljanak a gyermekek rendelkezésére. Annyi segítséget nyújtson, amennyit a gyermekek igényelnek, és amennyi feltétlenül fontos. Cél, hogy az óvónő segítse elő, hogy a barkácsolás a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze legyen. Barkácsolás közben sokféle ismeretet, tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságukról. Sokféle technikát ismerhetnek meg. Munka közben átéli az alkotás örömeit. Alakul társas kapcsolatuk, segíthetnek egymásnak, összedolgozhatnak, elkerthetik egymástól a szerszámokat, gyakorolhatják a társas együttlét és viselkedés szabályait.

5. Szabály – játék

Jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok között zajlik. A gyermekek önállósága a szabály önkéntes vállalásában fejeződik ki. A szabályok kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a csoport fejlettségét, létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit, a gyermekek kívánságát. Segítse a gyermekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, szabályok betartásában. Játék közben úgy helyezkedjen el, hogy mindenkit jól lásson. Ha a játszócsoport hibát követ el, állítsa le a játékot és a szabályos végrehajtás bemutatásával, adjon lehetőséget a folytatáshoz. Szabályjáték közben a gyermek érzelmeket tanul, tanulja indulatainak fékezését, tanulja a kudarc és sikertűrést. Helyes magatartásformákat sajátít el: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás, eredményre törekvés.

Mozgásos szabály-játék

Lehetnek testnevelési játékok, dalos népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, labdajátékok, szembekötösdí. A játék kiválasztásánál az óvónőnek pontosan ismernie kell az adott játék fejlesztő hatását.

Értelemfejlesztő szabály-játék

Társasjáték, dominók, kártyajáték, logikai játékok, nyelvi játékok. A szabály betartása fejleszti önuralmukat, türelmüket, toleranciájukat, kudarc, sikertűrő épességüket. Ezek a játékok az 5-6-7 éves korosztály játécai.

Ezekben a játékokban általában fejlődik logikus gondolkodásuk, matematikai ismeretekre tehetnek szert, gyakorolhatják azokat. Verbális fejlesztést jól segítik a nyelvi játékok. Állításokat, kérdéseket fogalmaznak meg, problémákat vetnek fel, szabályt is megfogalmaznak.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (Home Office) során fontos, hogy:

- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek az otthonukban kialakítható – állandó és mobil – játékterek (tanulási terek) kialakításához, melyek biztonságosak és alkalmasak a különböző játékműformákhoz: a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, és a mozgásos játékokhoz.
- Ebben a játéktérben helyezzük el azokat az eszközöket is, melyekkel információkat gyűjthetünk a gyermekek matematikai, gondolkodási szintjeiről.
- Az óvodapedagógus erősítse a szülőket abban, hogy az óvodás korú gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a családban és az óvodában is egyaránt a játék. A szülők gyermekeik otthoni játéktevékenységeit megfigyelve tapasztalhatják, hogy a kiegyensúlyozottság egyik nagyon fontos feltétele, hogy a gyermekek számára naponta visszatérő játék iránti pszichikus szükséglet kielégítésére megfelelő időt és teret biztosítsanak.
- Az óvodapedagógus inspirálja a szülőket, hogy a gyermeki igények és lehetőségeik függvényében – hasonlóképp, mint az óvodapedagógusok az óvodában – váljanak a gyermek játszótársaivá. Így a felnőttek utánzó mintát adhatnak a játéktevékenységre, a kialakult játékfolyamatban bevonható társsá válhatnak, amennyiben pedig a játék elakad, ötleteikkel könnyen a játékfolyamat segítői lehetnek, ami továbbgörgetheti azt. Amennyiben testvérgyermekek vannak a családban, a szülők jelenléte segítheti a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a szülők tudatos jelenléte gyermekeik játékában az élményszerű és elmélyült játék biztosítója lehet. Mindezt a szülő

feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

- Az óvodapedagógus győzze meg a szülőket a **SZABAD JÁTÉK KITÜNTETETT SZEREPÉNEK** fontosságáról, melynek során a gyermek újraéli az őt ért élményeket és feldolgozza azokat. A szabad játék segít feloldani a szorongásokat és félelmeket azáltal, hogy „kijátszhatja” magából ezeket a gyermek. A játék segít a szociális normák megértésében és elsajátításában, fejleszti a gondolkodást, az alkalmazkodóképességet.

„Az óvodapedagógusok a szülők számára, a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve ajánljának olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak. Az óvodapedagógusok infokommunikációs eszközök használatával online nyújtsanak segítséget és támogatást a szülők részére. Javasolt, hogy az óvodapedagógusok – amennyiben a gyakorlatban online közösségi felületen is kommunikálnak a szülőkkel – jelöljék meg azokat az interneten elérhető információforrásokat is, amelyeken a szülők a közös és élmény teli otthoni hasznos tevékenységekhez, együttjátszáshoz a támogató segédanyagokat elérhetik”.

(Oktatási Hivatal: Módszertani ajánlás)

- Az óvodapedagógus tárja fel a szülők előtt, és győzze meg a szülőket arról, hogy az elmúlt és viszonylag hosszú időszak rohanós hétköznapijai, a kötelező (logopédiai, fejlesztőpedagógiai, gyógypedagógiai stb.) délelőtti és az egyre divatosabbá vált különböző délutáni gyermekfejlesztő programok, és egyéb más terhelések következményeként az óvodában és a családban egyaránt a szabad játék túlsúlyának biztosítása szenvedett olykor súlyos mértékben csorbát. Ezt a csorbát most közösen köszörülhetjük ki azzal, hogy mind az óvodapedagógusok által adott pedagógiai tartalmak, mind pedig a hozzáadott szülői érték eredményeként a gyermekek napirendjében, időbeosztásában, továbbá tevékenységeik szervezésében is.

7. 2. Vers, mese, dramatikus játékok

Célja:

A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyi nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel, biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával, az irodalmi érdeklődés felkeltése.

Feladata:

- Az anyanyelv megismertetése, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése (mondóka, dúdoló, vers, mese, bábjáték, dramatizálás).
- A gyermek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének, megfelelő beszédhelyzet megteremtése.
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.

A feladatok megvalósításának tartalma

Az óvodánkba kerülő gyermekek nyelvi műveltségének színvonala, kommunikációs készsége változó. Az óvoda feladata a hároméves nevelés- oktatás folyamatában a személyiség olyan mértékű kibontakoztatása és formálása, hogy ennek eredményeként a gyermeknyelvi és kommunikációs készsége is megfeleljen az iskolai indíttatásnak, az iskolakészültség követelményeinek.

A személyiségnevelés fontos eleme a játék mellett a mese. Az óvodai nevelésnek fontos területe az esztétikai nevelés részeként a mese, vers, irodalmi nevelés. Része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek.

A gyermek saját vers, és mesealkotásnak mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja./meseillusztráció, /

Az óvónő teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására is. A mese a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek. A mese, a vers, a maga sajátos szóhasználatával, stílusával, az írói eszközök gazdagságával, egyaránt a nyelvi nevelés eszközei. Szókészletük, szójelentésük megértése, a mesei fordulatok ösztönzik a gyermekek szóbeli kifejezését. A mese cselekménye mozgásba hozza a gyermekek képzeletét, megbékíti félelmeivel, erősíti önbizalmát. A mondókák,

mesék, történetek, mondák, a nyelvi kultúra, a néphagyomány ápolását az ismeretátadásán túl, népi sajátosságaik megőrzésével nevelnek.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek is egyaránt helye van.

Az anyanyelvi játékok kiegészítő, szempontjai az anyanyelvi nevelésnek. Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda mindennapi életét, a gyermekek minden megnyilatkozását, a felnőttek gyermekek kapcsolatát. A gyermekre figyelő jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermeknyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja. Az óvónő feladata, hogy a gyermekek beszédkedvét felkeltse. A beszéltető légkör kialakítására gazdag tevékenységformákat: nyelvi játékokat, bábjátékokat, dramatizálást kell szervezni. A gyermek kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi környezettől. A legerősebb tényező a szülői modell, amely későbbi beszédét is befolyásolja. A család társadalomban elfoglalt helyzete lapaján előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben „Az óvónőnek differenciált egyéni bánásmódot kell alkalmazni a gyermekek fejlesztése érdekében. A jól fejlődő beszédkészség a gyermek gondolkodására, megismerő tevékenységére is irányul. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetéseknek, az együttes tevékenységeknek a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő a gyermek és szülő kapcsolatát erősítő hatására.

Bábozás

A gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze a báb. Az óvónő már a beszoktatás idején ismertesse meg a gyermekeket a bábbal. Segítse elő ezzel az óvoda való beilleszkedést és a különböző szociális problémák megoldását egy-egy gyermeknél. A báb mögé bújva bátrabban megszólalnak a gátlásos gyermeke, így a kommunikáció fejlődését is segíti. A bábozás egyik lényeges eleme a beszéd. Nagyon fontos sok fogalmat, kifejezést gyakorolhatnak, nagy jelentősége van a hangutánzásnak és a különböző érzelmi állapot kifejezésének. Dramatizálás során a gyermekek saját, vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon. A dramatizálás a mozgáson, látványon, beszéden alapszik.

A dramatizálás kialakulásának feltételei: az egyes élethelyzetek, vagy irodalmi művek érzelmileg ragadják meg a gyermeket. Megtalálhatók legyenek a kellékek, jelmezek, oldott légkör, az óvónő motiváló, segítő magatartása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Szeretik és igénylik a mesemondást.
- Részt vesznek a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Figyelmesen hallgatják végig a mesét.
- A folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van kedvelt mesehősük, a mese fordulatait beviszik játékukba.
- A mesék szófordulatait mindennapi beszédükben alkalmazzák.

A TÁMOP 3. 1. 4 pályázatban az átfogó, és saját innovációként a drámajáték gyűjtemény kidolgozása volt a feladatunk. Az elkövetkezőkben szeretnénk tovább bővíteni gyűjteményünket, s az összegyűjtött játékokat a mindennapok során hatékonyan használni.

Az óvodánkban az óvodai nevelés tevékenységi formáit, (játék, vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, tanulás), komplexen kezeljük, az egyes funkciók együttes fejlesztése történik, mivel e funkciók szétbontása nehezen megvalósítható.

Meggyőződésünk, hogy a drámajátékokat már fokozatosan kiscsoporttól kezdve – a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően- kell alkalmazni. A gyerekek ettől a nevelési évtől ismerkednek ezzel a módszerrel, több segítséget igényelnek, azt tapasztaljuk, hogy meg kell tanítani a gyerekeket erre a feldolgozási módra. A gyerekek szeretik, élvezik ezeket a játékokat. A foglalkozások légköre, hangulata megváltozik. A gyermekek sokkal felszabadultabbak, oldottabbak, bátrabbak. Ritka az olyan gyerek, aki nem akar bekapcsolódni. A nehezen megszólaló gyermek is nyitottabbá válik. Érdeklődőek, sokat kérdeznek. Figyelmük hosszabb ideig tart. Egymáshoz való, hozzánk fűződő kapcsolataikra is jó hatással van.

A dramatikus játékok alkalmazásával célunk, hogy a kommunikációs képességek fejlesztése saját élményen, tapasztaláson, megélésen keresztül vezessen, hiszen óvodás korban ez a legeredményesebb.

A dramatikus játékok alkalmazása felkészültséget, tudatosságot igényel az óvónő részéről. A gyerekek szerepbe helyezése, az óvónő szerepbe lépése, a „mintha” helyzetek akkor segítik az oldott légkört és aktivizálják a gyerekeket, ha az óvónő elfogadó, támogatja, ösztönzi az egyéni elképzeléseket, ötleteket, kifejezési módokat.

Ezekon a dramatikus játékokon keresztül a gyermek felfedezi önmagát, megismeri társait, fejlődik kapcsolatteremtő készsége, könnyebben megért és segít másokat, tévedéseit be meri vallani, esetleg kevésbé izgul szereplések során.

A drámajátékban a gyermekek aktív részvétellel fedezik fel a tárgyi, a szociális világot, önmagukat. A drámajáték közel áll a gyermeki szerepjátékhoz. A játékban a gyermek egy másik személy helyébe képzelettel magát, illetve önmagát egy elképzelt szituációban megvalósíthatja, újra átélhet, feldolgozhat bizonyos élethelyzeteket.

A drámajáték nagyszerű lehetőség a gyermekeknek érzelmek megélésére, helyzetekbe való beleélésre, szereppel való azonosulásra, a kommunikáció gyakorlására.

Játék közben a gyermekben lévő valóságos indulatok jönnek elő, ezeket jeleníti meg és közben megszabadul a benne lévő feszültségektől.

A játékban örömforrás lehet a ritmikusság, az utánzás, a kellemetlen élmények kijátszása, a feszültség levezetése.

Ismerjük, hogy a félelem és a szorongás a gyermek személyiségének fejlődésében romboló hatással van. Ezek megszüntetéséhez az első lépés a kiváltó ok felderítése. Ezután kísérhetjük meg a félelem és szorongás megszüntetését. Segítheti, főként a szorongás oldását, ha a gyermek mintegy kijátszhatja azt. Ha maga szüntetheti meg játékában azt a helyzetet, amely számára a kínos állapotot okozta.

Az óvoda mindennapi életében természetesen adódnak azok az alkalmak, amikor a különböző nevelési feladatok megoldásában a bábó segítségével hívjuk.

A bábozás a felzárkóztatás legősztönzőbb, legkedveltebb módszere. A bábozás során a gyermek megszabadul gátlásaitól, szorongásától.

A dramatikus játékok felhasználásával a gyerek játékvilágához közel álló mesehelyzetet teremtünk, amelyben a fejlesztést célzó gyakorlatok játékká válnak. A dramatikus játékokat, gyakorlatokat elsősorban kommunikációs kezdeményezéseken alkalmazzuk, de óvodai gyakorlatunkban felhasználjuk a mindennapi nevelési helyzetekben, szabadidőben, testnevelés foglalkozásokon is. A drámajátékban az érzelmek sarkítottan, konfliktusokba csúcsosodva-majd feloldva jelentkeznek.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (Home Office) során fontos, hogy tudatosítsuk azt, hogy:

A játék mellett talán az egyik legkedveltebb gyermeki tevékenység a verselés és a mesélés, mely tevékenységnek az óvodai nevelésen túl a legtöbb családban is kialakult jó gyakorlata van.

A kényszerhelyzet szülte hirtelen tempóváltás minden bizonnyal – akár így, vagy akár úgy –, de mérhető hatással lesz a verselésre és mesélésre, mely hatást a média- idő és tartalom megfelelő mértékének ajánlásával az óvodapedagógusok kedvező irányba befolyásolhatnak az alábbi szakmai értékek szülők és gyermekek irányába történő közvetítésével:

- Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében kerüljön kialakításra egy meghitt, kényelmes sarok, zug, ahol a gyermeknek is lehetősége van könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, akár önállóan vagy a szüleivel közösen.
- Javasolja az óvodapedagógus, hogy a gyermek könyvespolcán általában csak az éppen aktuális téma szerinti verses, mesés és egyéb más könyvek legyenek elhelyezve, azonban igény szerint az éppen „zárt” szekrényrészből is vehessék elő kedvenc könyveiket.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy vers és meseválasztásaik során törekedjenek megismertetni gyermekükkel a népköltészet remekeit: pld. a szüleiktől (a gyermek nagyszüleitől) hallott, vagy tanult népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat.
- Az óvodapedagógus ajánlásaival biztosítsa a lehetőséget a mindennapos mondókázásra, verselésre, mesélésre.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a versek és mesék hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, miközben érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- Javasolt a mindennapos verselés és mesélés, elsősorban a magyar gyermekköltészet és népmesekincs ajánlásokkal. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának is elmaradhatatlan eleme.
- Kapjanak ösztönzést a családok közös verselésre, mesélésre, bábozásra és dramatizálásra.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemlélet módjának és világgépének kialakítására.
- Az óvodapedagógusok ösztönözzék a családok saját vers és mesealkotását, keresve a lehetőséget azok összegyűjtésére, a személyiségi jogok tiszteletben tartásával esetleg a csoport gyermekei között azok megosztására.
- Az óvodapedagógusok javasolják minden gyermek számára a délutáni csendes pihenőt, és az alvást kevésbé igénylő gyermekek csendes tevékenységéhez képeskönyvek nézegetését.

7. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- Az érdeklődés felkeltése a zene iránt.
- A zene befogadására való képesség megalapozása
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése
- Zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk alakítása, a zenei anyanyelvük megalapozása.

Feladat:

- Igényes és az életkornak megfelelő zenei anyag kiválasztása.
- Minél több zenei élmény biztosítása.
- Hagyományörzés.
- Nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok, ölbeli játékok népi gyermekdalok, zenei készségfejlesztő játékok által.
- Kortárs zenék hallgatása
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi hovatartozást is

A megvalósítás tartalma

A képességek fejlődést az élet során kifejtett tevékenység befolyásai és körülményei határozzák meg, jelentős szerepet szánva a tudatosan tervezett, megszervezett nevelésnek, a tanulásnak. Ennek egyik alkotórésze az ének-zeneinevelés.

A feladataink meghatározásakor a komplexitásra törekszünk. A komplexitást szemléletként kezeljük, amihez alkotó fantázia, rugalmasság, pszichikai, pedagógiai felkészültség és biztonságos tudás szükséges. Kapcsoljuk dalainkat és mozgásanyagunkat a környezet megismerésére neveléshez, mese – vershez, matematikai tevékenységekhez, ábrázolásához és testneveléshez. Szorosabban kapcsolódik a környezeten belül az évszakokhoz, az évszakokhoz, kapcsolódó ünnepekhez, népszokásokhoz, hagyományokhoz. A mese és a vers – mert közös bennük a ritmus – sőt a versek szövege, ritmusa, kapcsolható az egy képességfejlesztéshez. Az évszakokhoz, ünnepekhez, népszokásokhoz kapcsolódó dalok, játékok, táncok, mesék, versek eljátszása empátiát, kreativitást kívánnak gyermekektől, a megszokottól eltérő cselekvési módot, többféle reagálást, és együttműködését feltételez.

A zene, az ének, a tánc, a gyerekeket élményhez juttatja, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, gazdagítja anyanyelv örökségüket. A zene az óvodai mindennapok része megszeretteti a gyermekkel az éneklést, az énekes- táncos népi gyermekjátékokat, szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Hatást gyakorol a testi és szellemi fejlődésükre, gazdagítja a gyermeke érzélemvilágát, ezáltal a személyiségük harmonikusabb fejlődésének nélkülözhetetlen összetevői „A zenei nevelés elsősorban az érzelmi nevelésre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Az érzelmeire hat a zene tartalma is, melynek élvezetét fokozza a gyermekek társaihoz és az óvónőhöz fűződő személyes kapcsolata is. A gyermek a zene hatására érzelmileg kiegyensúlyozottá válik.

A huzamosabb ideig tartó ének, dal, játék pozitív érzelmi hatású, nyugtat, fellelkesít, feloldja a belső feszültséget, gátlást. E közben dolgozik a képzelet, a gyermek emberi kapcsolatokban való eligazodást tanul, közben fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartáskultúrája. Az értelmi nevelést szolgálja az esztétikus előadásmód, a játék szabályainak, cselekményének ismerete.

A daltanulás, a közös éneklés és a játék e gyakorlása és ismétlése olyan értelmi képességek fejlesztését teszik lehetővé:

- Észlelés, érzékelés,
- emlékezet,
- a figyelem összpontosítása és megosztása,
- a képzelet,
- a gondolkodás/az elvont gondolkodást is előkészíti.

A gyermekdalokat kísérő mozgások nagy része azonos a testnevelés mozgás anyagával: járás, futás, átbújás, átugrás, karlendítés stb. A természetes emberi mozgásformákat gyakorolja rajtuk a gyermek, kifejlesztve egy serege jelentős testi képességet: a ritmusérzéklet, ügyességet, gyorsaságot, egyensúlyérzéklet, a test hajlékonyságát, ruganyosságát és a helyi testtartást. A játékidő keretein belül történő kezdeményezések lakalmával lehetőség adódik a játékdalok ismétlésére, mondókázásra, a csoportszoba játékeinak, a hangjának felismerésére, a játékok ritmushangszerként történő megismerésére van idő a zenei képességek egyéni fejlesztésére. Kötött foglalkozáson ismerkednek meg a zenei képességfejlesztés egyes feladatával, az új dalos játékokkal, mondókákkal, a népi tánc egyszerű mozgáselemével. A

zenei képességek fejlesztésénél a készségfejlesztés fokozatait, szintjeit mindaddig gyakoroltatjuk, amíg a gyermekek biztonságosan nem végzik azt. Hogy melyek ezek a zenei készségek, amelyekkel minden gyermekeket meg kell ismertetni a tudásához és egyéni fejlődési üteméhez mérten fejleszteni szükséges:

1. Az éneklési készség fejlesztése, amely a gyermekek utánzási vágyán alapszik

- Az óvodában hallás után tanítjuk a dalokat
- Az óvónő énekel, bemutat, mintákat ad.
- A gyermek megfigyel, emlékezetében elraktározza, és reprodukálni próbálja. Az éneklési készség fejlődéséhez sokszori ismétlés és gyakorlás
- szükséges nagyon fontos a tiszta és szép éneklés megkövetelése.

2. Ritmusérzék fejlesztése

Az óvodában a dal és a játékos mozgás összekapcsolódása révén kerül sor a népi játékok játékdalok megismerésére. Az óvodáskorú gyermek ritmusérzéke egy állandó zenei tevékenység útján spontán és tervszerűen fejlődik.

- Az egyenletes lüktetés.
- A dal ritmusa ritmus motívumok
- A dal tempója.
- A dal kettes lüktetése, hangsúlya.

Ez mind benne van a dalban, az éneklésben egyidejűleg mindegyiket magába foglalja

3. Hallásfejlesztés

Az óvodai zeneoktatásban a hallásfejlesztés az aktív énekléssel indul és a későbbiekben is érre épül. Ezeket a gyermekek csak részben végzik tudatosan, zenei képességeik inkább utánzásos alapon gyakorlással fejlődnek. A három év alatt tanult anyag alkalmas a jó akusztikus és belső hallás fejlesztésére, a begyakorolt, automatizált mozgás és éneklés, éneklési készségek, pedig a zenei írás-olvasás megalapozói.

A hallásfejlesztés területei

- A magas és mély hang érzékelése,
- a halk - hangos közötti különbség,
- hangszín felismerése,
- belső hallásfejlesztés,
- a gyermekhang ápolása és fejlesztése.

A zenehallgatás fontos része a zenei nevelésnek. A zenei képességek fejlesztési anyag feldolgozásánál többek között Forrai Katalin által kidolgozott „Ének az óvodában”, valamint Törzsök Béla: „Zenehallgatás az óvodában” módszertani, nevelési ajánlásai alapján végezzük a zenei képességfejlesztést.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek belülről fakadó késztetésként örömmel énekelnek.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazzák
- Halk - hangos, gyors - lassú, magas - mély közötti különbséget egyedül is képesek érzékeltetni, ugyanakkor a felelgetős játék eljátszására is képesek.
- Belső hallásuk kifejlett, dallambujtatásra, természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képesek.
- Egyöntetűen körben járnak szép testtartása, kézfogással is örömet jelent számukra a zene
- Örömmel játszanak énekes játékot, mernek és tudnak egyedül énekelni.
- A zenehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgatják.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Felismerik és megkülönböztetik a környezetükben található hangokat.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (Home Office) során:

- Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében (vagy a gyermek szobájában) kerüljön kialakításra egy olyan csendes sarok vagy kuckó, ahol a gyermeknek is lehetősége van zenét hallgatni akár önállóan, vagy a szüleivel együtt. Itt kerüljenek elhelyezésre a gyermekek által használható hangszerek is oly módon, hogy az számukra látható, és szüleik közbenjárásával elérhető legyen. A nappali, vagy a lakás tágasabb terében legyen lehetőség táncra és mozgásra.
- Az óvodapedagógus ajánlásaival tegye az éneklést, zenélést a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé.
- Az óvodapedagógus biztassa a szülőket, hogy gyermekeikkel minél gyakrabban, és közösen nézzenek képeskönyvet, mesét, készítsenek és játsszanak ütőhangszerekkel, találjanak ki dalokat és mondókákat.
- Az óvodapedagógus biztassa a szülőket, hogy erősítsék a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit.
- Az óvodapedagógusok alkalomszerűen vonják be a szülőket is a közös éneklésbe és a hagyományok ápolásába.
- Az óvodapedagógusok kérik meg a szülőket, hogy lehetőség szerint természetes módon, vagy online tartalmakon keresztül mutassanak be gyermekeiknek különböző hangszereket.
- A pedagógusi és szülői minta spontán utánzásával az éneklés - zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik. A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt a gyermekek számára.

7. 4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

Cél:

- Az ábrázoló tevékenység, a tárgyi világ megismerése, az újraalkotás a gyermek számára örömteli cselekvés legyen.
- A gyermek tér, forma, színeképzetének gazdagítása a természet szépségei által.

- A gyermek ízlésének, alkotóképességének, fantáziájának kreativitásának kibontakoztatása.

Feladat:

- Az alkotótevékenységhez biztosítjuk a megfelelő mennyiségű eszközöket, a helyet, az időt, a nap minden szakaszában.
- Lehetővé kell tenni a különböző technikák gyakorlását.
- A gyermekekben fel kell kelteni az ábrázolás igényét, amihez fontos az élmények elsajátítása.
- A műalkotásokkal, népművészeti elemekkel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- A környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására való igény kialakítása
- Az ábrázolás eszközeinek megismertetése, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző alapelemeinek, helyes használatának bemutatása.

A megvalósítás tartalma

A vizuális tevékenység a gyermek élmény, - tárgyi fantázia - világának feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé, ezáltal a szabad önkifejezés eszközévé válik. A vizuális tevékenység a gyermek ízlésének alkotóképességének, fantáziájának kreativitásának kibontakoztatását szolgálja, ami az esztétikai nevelés alapja. A gyermek életkori sajátosságából ered a megismerési és cselekvési vágy, ami az ábrázolótevékenység alapja.

A gyermekek egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően különböző szintű alkotásági jutnak el, aminek célja: az alkotás öröme, a cselekvés során pozitív lelkiállapot elérése. A kiegyensúlyozott, harmonikus légkör serkentőleg hat az elmélyült cselekvésre. A gyermekek érzelmeitől vezérelve tekintenek az őket körülvevő valóságra, a fontossági sorrendet is ez az érzés határozza meg. Ezért arra kell törekednünk, hogy a szeretet, a barátság, a harmónia, a szépség, a valahová tartozás öröme vegye körül a gyermeket. A gyermekek számára lehetővé kell tenni a különböző technikák gyakorlását, ami az igény szerinti segítségnyújtást is magába foglalja.

Az óvónő legfontosabb feladata az élmények biztosítása, ami felkelti a gyermekben az ábrázolási vágyat. Ezt segíti az évszakok változása, természet szépségére való rácsodálkozás. A gyermekek úgy ábrázolják a világot, ahogy ők látják, saját élményükre, érzésükre,

tapasztalatukra támaszkodnak. A cselekvés vágya, a különféle anyagokkal való ismerkedés, megbirkózás, tapasztalat szerzés alapvetően hozzájárul a gyermekek személyiségfejlődéséhez. A gyermekek önkifejezését segítik a változatos technikák: a mintázás, a festés, vágás, tépés, origami. Észre kell vetetni a gyermekekkel, hogy minden, ami körülöttünk van, megjeleníthető. Ne mi gondoljuk ki, hogy mit kell tudni a gyermekeknek, abban kell segítségére lenni, hogy az általa létrehozott alkotást tökéletesebb fejlessze ki, és neki szerezzen örömet.

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, kérés, véleménynyilvánítás, döntés, formák, színek magyarázata, eszközök, anyagok megnevezése, stb.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Élményeiket, tapasztalataikat vizuálisan képesek megjeleníteni.
- Színhasználatuk a valóságnak megfelelő.
- Formaábrázolásuk változatos, emberábrázolásuk részletező.
- Tevékenységük kitartó, egymás munkáját értékeli.
- Díszítő jellegű - írás előkészítő - feladatokat szívesen oldanak meg.
- Fejlődik képi gondolkodásuk. Kialakul tér, forma- és színeképzetük. Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka megszervezése (Home Office) során:

• Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint ott ahol leginkább együtt van a család, alakítsanak ki egy olyan teret, illetve biztosítsanak a gyermek számára egy asztallaprészt vagy festőállványt, ahol a nap bármely szakában szabadon fejlesztheti és kipróbálhatja saját kreativitását, esetleg megismerkedhet új anyagokkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó, barkácsoló és egyéb más eszközök, anyagok.

Olyan legyen ez a tér, ami a gyermekek és a szülei kreativitását egyaránt ösztönzi, támogatva közben a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom és nagymotoros

mozgásokat és az intellektuális képességek fejlődését. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos.

- Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket és a gyermekeiket az anyagtakarékosságra, a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése, és a hasznos hulladékok újbóli felhasználása (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók stb.).
- Az óvodapedagógus instrukciói alapján a szülők segítsenek megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az óvodapedagógusok által javasolt digitális tartalmak között szerepeljen a népi kismesterségekkel való ismerkedés. A szülők meséljenek, beszéljenek ezekről gyermekeiknek, keressék, és együtt nézzék meg a lakásban fellelhető alkotásokat, eszközöket.
- Az óvodapedagógus ösztönözze szülőket, hogy a gyermek vagy a család alkotásaiból készítsenek házi kiállítást, melynek fotóit igényük szerint megoszthatják a csoporttársakkal.
- Az óvodapedagógus pedagógiai tanácsai és ajánlásai során kiemelt figyelemmel legyen a tehetséges gyermekekre (különleges eszközök, anyagok biztosítása, pályázatokon való részvételi lehetőségek felkutatása).
- Az óvodapedagógus javasolja a szülőknek, hogy a gyermek, otthon készített munkáit (produktumait) folyamatosan gyűjtsék össze, és a járvány megszűnte után hozzák el azokat óvodába.
- Az óvodapedagógus kérje meg a szülőket, hogy kéthetente legalább egy gyermeki vagy családi alkotás fotója kerüljön megosztásra a szülők és az óvodapedagógusok között.
- Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket, hogy vegyenek részt az óvoda, vagy a közösségi hálókön meghirdetésre kerülő rajzpályázatokon.
- Az óvodapedagógus figyelmeztesse a szülőket a vizuális tevékenységek során előforduló esetlegesen előforduló baleseti veszélyforrások kiküszöbölésére, megszüntetésére. Mozgás Az óvodai egészségnevelés – benne a mozgásfejlesztés – háttere a család, mely közeg kitüntetett szerepet kell, hogy vállaljon a gyermek rendszeres mozgásának megszervezésében és megszerettetésében.

7. 5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás-fejlődésére.

A spontán- a játékban, azon belül a szabad játékban- megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Cél:

- A személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenységek által.
- A fizikai aktivitás.
- A szellemi aktivitás előkészítése, a mozgásigény kielégítése.
- A mozgás megszerettetése.
- A torna járuljon hozzá a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kis mozgások kialakulásához
- Az egészség megőrzése, óvása

Feladat:

- A fizikai állóképesség fejlesztése, önértékelés, önbizalom növelése.
- Nagy és finommozgások fejlesztése.
- Mozgással kapcsolatos szókészlet gyarapítása.
- Egészséges versenyszellem alakítása.
- A társra való figyelés

A megvalósítás tartalma

Az óvodai nevelés egyik fontos feladata a gyermekek egészségének védelme, fizikumának megerősítése, fejlesztése, mozgási készségének alakítása, testi, lelki, fejlődésük összhangjának megteremtése. Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását. Mozgás közben fontos személyiség tulajdonságok alakulnak ki, és erősödnek meg: mint a bátorság, a fegyelmezettség, a kitartás és az akarat. A különböző mozgások elsajátításának folyamatát az óvónők a gyermek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építse.

A szabad mozgástevékenységnél cél a mozgáskedv és mozgásigény kielégítése. Kísérletezhessenek korlátozás nélkül, bátorságuk szerint minden tornaszeren, udvari játékon. A kötelezően szervezett testnevelési foglalkozások legérdekesebb anyagai a játékok, mert nemcsak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új meg új tapasztalatok megszerzésére is, alapvető szabályok megtanításának betartása. Az óvónő alkalmazkodjon a gyermekekhez, adjon lehetőséget, hogy ki-ki a saját képességei szintjén hajtsa végre az adott gyakorlatot. Kihangsúlyozva a gyermeki személyiség tiszteletét, az egyéniség figyelembevételét.

A testnevelés feladatainak teljesítését a rendszeres testneveléssel kívánjuk megvalósítani.

1. Naponta kétszer szervezett mindennapos frissítő tornával (délelőtt, délután).
2. A heti egy kötelező foglalkozás kis- és középső csoportban, két kötelező foglalkozás a nagycsoportban.

A testnevelési foglalkozások elsősorban az oktatás anyagának feldolgozására nyújtanak lehetőséget az óvodai nevelésen belül. A testnevelési foglalkozások anyaga atlétikai-, torna és játékjellegű főgyakorlatból tevődik össze. Az éves anyag kidolgozásánál a didaktikai és pszichológiai szempontok mellett jó, ha gondolunk a helyi adottságokra és az időjárás

változásaira is. Az atlétikai gyakorlatok, futások, dobások, lehetőség szerint a szabadban történnek.

Vegyük figyelembe a csoport általános fejlettségét, s a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva döntsünk a gyakorlás, az ismétlés számáról. Fontos, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Differenciált feladat adással segítsük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. A feladat ne legyen se túl könnyű, se túl nehéz, mert mindkettővel negatívhatást váltunk ki. Elsődleges célunk, hogy a gyermekek tökéletesen végezzék el a gyakorlatokat, s olyan képességeket, készségeket alakítsunk ki, amelyek majd elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését. Adjunk helyes mintát, mutassuk meg a helyes technikákat, ösztönözzük és biztassuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra. Mindig a pozitívumokat emeljük ki. Sokat dicsérjük, buzdítuk a gyermekeket. Jól szolgálják a fejlesztési célkitűzések megvalósítását, a kézi szerek gyakori alkalmazása. A foglalkozásokat változatossá, érdekessé tesszük. A kézi szerek közül kiemelném a különböző méretű labdákat. Sok játékos és hatékony mozgást végezhetnek velük a gyermekek. A labdával való játék nagyon sok nevelési, oktatási feladat sikeres megvalósítását eredményezi (élménygazdagság, ügyesség, gyorsaság).

Ha lehetőség van rá, a szabadban tornázzunk. Az udvar tágas, homokos füves része ideális hely a testnevelés feladatainak elvégzésére. A feladattól függően válasszuk ki a legmegfelelőbb helyet. Fontos szempont az is, hogy a gyermekek, a legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak. Az együttes foglalkoztatási forma mellett a csoport és a csapat foglalkoztatási formát javasoljuk. Fontos, hogy minden tevékenységnél határoljuk be a teret. Törekedjünk arra, hogy tekintetünkkel tudjuk átlátni a csoportot és teremtsük meg a biztonságos, balesetmentes testnevelést. A gyermekek fejlődését csak akkor segíthetjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket a megfelelő korban végezhetjük velük. Ezt szolgálják a rendszeresen szervezett és tervszerűen irányított testnevelési foglalkozások. A 3-4 évesek testnevelés anyagát a különböző módon irányított természetes mozgások alkotják. Ugrások, futások, csúszások, mászások talajon és szereken. Ezt követik az egyensúlygyakorlatok, az akadályfutások a függés, az ugrás, a labdagyakorlatok és az akadályfutás. Az óvónő vegye figyelembe, hogy a gyermekek csak bemutatással, cselekvés közben értik meg a szavakat és a mozgások kapcsolatát, ezért biztassa és dicsérje őket. A jól sikerült gyakorlat után válják az öröm közössé. 4-5 éves korban a gyakorlatok nehézségi fokát viszonyítsuk a kiscsoport gyakorlataihoz és itt már minőségi javulásra, törekszünk. Az óvónő a gyermekektől szebb mozgást, pontosabb végrehajtást igényeljen. A hangsúly a játékban, a játékosságában legyen. A játékokat többször is játsszák el, legyenek kedvenc játékaik,

amelyek a feladat megvalósításának eszközei, s egyben a társas kapcsolatok alakítói is. 5-6 éves korban a foglalkozások anyagában az előző évek gyakorlataira építünk. A végrehajtás azonban magasabb szinten történjen. Fejlesszük tovább a kialakult kezdeményezéseket. Kezdeményezőkedvet, önállóságot, bátorságot, kitartást, egymás segítségét, alkalmazkodóképességet, mások sikereinek elismerését.

Az óvodai testnevelés szerves része a mindennapos testnevelés

Szervezésére (naponta kétszer) a játék utáni és az ébredés utáni időben kerüljön sor. Anyagát elsősorban a gimnasztika mellett a mozgásos játékok adják. A gyermekek szívesen és örömmel vegyenek részt, s váljon igényükké és szokásukká a mindennapi mozgás. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmódszokásainak meglapozásához is. Ezért nagyon lényeges, hogy minden óvónő a gyermekekkel együtt örüljön a mozgásban elért sikereknek. A változatos eszközök és a szabad mozgás, a sok játéklehetőség, a testnevelés örömet jelentsen, a gyermekek számára, hasonló módon, mint a foglalkozások.

A napfény, a levegő, kedvező hatását kihasználva a testnevelés a szabadban történjen. Foglalkoznunk kell a testi fejlettségből adódó, látható és rejtett testi hibák felismerésével, a korrekcióval és a prevencióval. Nyilvánvaló, hogy ez a munka külön szakértelmet igényel, amit a szülőkkel való szoros együttműködéssel közösen oldunk meg.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szeretik és igénylik a mozgást, ellenálló képességük, edzettségük kifejlődött.
- Ismerik az eszközök nevét, a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket.
- Mozgásuk összerendezett.
- Kifejlődött egyensúlyérzékük, ritmusérzékük.
- Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal vannak jelen.
- Figyelmük, gondolkodásuk megfelelő szintű.
- Pozitív énkép alakulásának támogatása a világos, konkrét értékeléssel
- A mozgásformák megnevezésével a szókincs bővítése.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (Home Office) mozgásfejlesztés:

Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik óvodapedagógusaik segítségét, ezért is nagyon fontos lehet a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletformálásának vagy váltásának segítése, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

- A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak nap mint nap, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.
- Otthon is törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a friss levegő folyamatos biztosítására, a szabad levegő kihasználására.
- • Az óvodapedagógusnak szorgalmaznia kell a gyermekek számára – a lehetőségek függvényében akár szűkös lakásokban is – az életszükségletet jelentő, a mozgás biztosításához szükséges belső és külső terek kialakítását.
- • A gyermekek számára is értelmezhető célok meghatározásával az óvodapedagógus tudatosítsa a szülőknél, hogy a felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán és szervezett óvodai és otthoni mozgásfoglalkozásoknak, mozgásos programoknak.
- • Az otthoni napirend kialakításához adható óvodapedagógiai tanácsok között feltétlenül szerepeljen a napi mozgás, és minél több idő eltöltése a szabad levegőn.
- • Az óvodapedagógus téma és feladat ajánlásai kapcsán törekedjen játékos mozgásfeladatokon keresztül is az értelmi és szociális képességek fejlesztése, a kooperatív (testvérekkel és szülőkkel együtt végezhető) mozgásos játékok alkalmazására.

- • Tudatosítsa a szülőknél az óvodapedagógus az életkornak megfelelő terhelés, az állóképesség fejlesztésének fontosságát, és ezekhez játékos utánozó mozgásfeladatok ajánlásával nyújtson segítséget.
- • Az óvodapedagógusi kompetencia és az óvodában már kialakított szokások függvényében tartásjavító, lábboltozat fejlesztő vagy egyéb más mozgásprogramok és gyakorlatok ajánlásával is támogassa a gyermek mozgásfejlődését.

7. 6. A külső világ tevékeny megismerése, a környezettudatos magatartás megalapozása

„A környező világ iránti érdeklődés velünk születik.

Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk. Vannak emberek, akikben ez a szenvedély az idő múlására vagy az élet megpróbáltatás közepette kihűl, de vannak olyan szerencsések, akiket életük végéig hevít.”

(Gerald Durrell)

Az óvodapedagógus alapvető jelentőséggel bír a gyermekek pozitív természetképének kialakításában. De mit is kell tennünk azért, hogy az alkotó személyiség fejlődését segítsük? Egyrészt saját személyiségünket kell formálnunk: nyitottnak és fogékonyak kell lennünk az új ismeretekre, másrészt alaposan ismernünk kell az embert körülvevő természetet, hogy képesek legyünk érte felelősséget vállalni.

A 3-7 éves gyereket nevelő óvodapedagógus a természeti környezet kínálta lehetőségek közül értelem szerűen a gyermekek életkori sajátosságaival adekvát ismeretátadási formákkal él.

Ennek az elvárásnak csak úgy tehetünk eleget, ha magunk is érdeklődő, szerencsésebb esetben aktív természetjáró, s naprakész ismeretanyaggal rendelkezünk, pl. kirándulások szervezése, vagy szakirodalom figyelemmel kísérése. Csak így érhetjük el, hogy a gyerekek lássák is, élvezzék is egy tájegység formáit nap- és évszakonként változó színeit. Élményszerűen ismerhessék meg más vidékek növény- állatvilágát: esztétikai élményben részesülhessenek, egy gondozott kert láttán eljussanak a rendtelenség, rongálás elítéléséhez.

Tiszteljék, szeressék és ápolják a körülöttük lévő növény- és állatvilágot, hogy felnőve ne váljanak közömbössé természetünk problémái iránt, a tevékenységekben örömet leljék, örömet szerezzenek másoknak, hozzátartozóiknak. A természetben való viselkedésre az óvónő ad mintát, mértéktartó magatartásával egyrészt kulturált viselkedésre bírja a gyerekeket, másrészt lehetővé teszi, hogy a gyerekek önfeledten csodálhassák a természet szépségét, ráébredhessenek értékeire, védelmének szükségességére.

A természeti és társadalmi környezetről szerzett tapasztalatok, élmények, természeti jelenségek, tárgyak, növények és állatfajok apró csodáinak felfedeztetésével, élményszerű átélésével, érzelmileg kötődő, a környezettel harmonikusan élő gyermekek nevelése. Népi kultúra iránti tiszteletre nevelés, értékek és hagyományok ápolásával.

Alkalmat biztosítunk, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

- a környezet szeretetére, védelmére nevelünk,
- segítjük a környezettudatos magatartás kialakulását,
- a komplexitásra törekszünk, a felfedező és alkotókedv kibontakoztatására, kialakítjuk a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt

Célja:

- Olyan szokások, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és környezet harmonikus együttlétét.
- A gyermekek megfigyelőképességének, képzeletének, gondolkodásának, emlékezetének, nyelvi kifejezőképességének, társas magatartásának fejlesztése.
- Olyan gyermekeket nevelni, akik szeretik a természetet, az őket, körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket.
- Fogékonyak a körülöttük lévő környezet szépsége iránt, megtalálják a szépet és a jót, megbecsülik azt.
- Teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el a környezetünkben.

Feladata:

- Lehetőséget adunk a minél több érzékszervvel való tapasztalásra. A tapasztalatszerzés módja az alkalmi és folyamatos megfigyelés, gyűjtés.

- Vegyük észre a tevékenységek közbeni lehetőségeket, építsünk gyermekek élményeire, tapasztalataira.
- A gyermekeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani.

A megvalósítás tartalma

Az óvodapedagógus a környezet tudatosság, környezetvédelem szempontjait figyelembe véve tervezi, alakítja ki a megfelelő tárgyi környezetet.(szelektív hulladék gyűjtő).

A környezetvédelmi szempontok megvalósulását folyamatosan ellenőrzi. (szemét gyűjtés, növény ápolás, stb).

A gyermek környezetével való kapcsolata mindig a felnőttek közvetítésével valósul meg, az óvodában az óvónő tudatos irányításával. A nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újra játsszák életüket. Az óvodában újraélik mindazokat az élményeiket, ami történik velük otthon, amit látnak a családban, hallanak, tapasztalnak az óvodában és a tágabb környezetükben. Lehetőséget ad a gyermeknek arra, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak. A komplex foglalkozások magukba foglalják a testápolást, közlekedést, a helye viselkedést, ami a gyermekeknek segítségnyújtás a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezáltal magatartásformák, kialakulása valósul meg játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével. Mindehhez szükség van az óvónő érdeklődésére, lelkesedésére, empátiás készségére, színes egyéniségére, hisz modellként kell, hogy szolgáljon a gyermek előtt.

Segítse elő a gyermek önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tehetjük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket. A fák, virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet jelentenek a kisgyermeknek.

A séták, kirándulások az óvoda udvarán, az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetősége kínálnak a gyermekeknek. Az óvónő lelkesedése, rácsodálkozása, serkenti a gyermekeket a gyűjtésre. Az óvodába lépéstől folyamatosan keressenek környezetükben fellelhető „kincseket”, szép lehullott falevelek, magvak, kavicsok. Gyűjtési feladat adásával az óvónő vigyázzon arra, hogy az a gyermekek által teljesíthető feladat legyen és ne a szülők házi feladata. A gyűjtött tárgyak kapcsán tartalmas beszélgetést kezdeményezhetünk a gyermekekkel, így a gyerekek ismereteit bővíthetjük, sőt felhasználhatjuk ezeket az értékes kincseket barkácsolásnál, különböző eszközök készítésénél.

Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthatunk a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. A természeti jelenségeket, változásokat, időjárással kapcsolatos dolgokat naponta többször is megfigyelhetjük. Hívjuk fel a gyermekek figyelmét az évszakok adta jellemző színekre, az évszakok esztétikájára, és arra, hogy az időjárás és az évszakok változása hogyan hat az élőlényekre. Nemcsak a színekben, gyűjtésekben, de a hangulatban is igen gazdagok az évszakok. Beszélgetéseink során olyan új kifejezésekkel találkozhatnak a gyermekek, amivel a szókincsüket tovább gyarapíthatjuk. Minden évszagnak meg van a maga szépsége, amire rávezethetjük a gyermekeket cselekedtetéssel.

Őszel

Őszi falevelek, termések, kerti virágok gyűjtése az óvoda udvarán séta közben, kirándulások alkalmával. A természetes őszi környezetben való játék közben megtapasztalják, hogy a mászóka vas hideg, a fák nyirkosak, a talaj nedves és hideg. Megfigyelik a lehullott falevelek színét, a fa koronáját. Őszi ruhába öltözködünk. Megnevezzük a ruhadarabokat és testrészt, amire felvesszük. Meglátogatjuk a piacot, és közösen vásárolunk a gazdag őszi kínálatból. Közben ismerkedünk a színekkel: barna, sárga, zöld, piros.

A cselekvéseinket beszéddel kísérjük: elindulunk, megállunk, sétálunk, gyalogolunk, szaladunk, a falevél lehullik, leperreg, a száraz levél zizeg, ropog, a szél suhog, a virág kinyílik, elhervad stb.

Télen

A madarak részére madáreleséget gyűjtünk, közösen madáretetőt készítünk, pótoljuk az ennivalót és megfigyeljük a madarakat. Összehasonlítjuk a téli öltözékünket az ősziével. Különböző játékokat játszunk a hóval, a jéggel. Hó várat, hóembert, hó állatokat készítünk, hó csatát vívunk, szánkózunk. Kísérleteket végzünk a hóval, jéggel, vízzel. Közben ismerkedünk a hó, a jég tulajdonságaival: hideg, puha, kemény, olvad, csúszik, átlátszó, fehér. Újabb kifejezéssel ismerkedünk meg: zúzmara, hóvirág, jégcsap, siklik, olvad stb.

Tavasszal

Ágakat, gallyakat, magvakat gyűjtünk, amit a csoportszobában közösen hajtatunk, csiráztatunk. Így naponta alkalmunk nyílik a megfigyelésre, milyen változások történnek. A természetes tavaszi környezetben játék közben megfigyelhetjük a tavasz első jeleit: olvadás, tócsák, napsütés, ég színe, levegő illata, hőmérséklet. A fák bokrok változása.

Összehasonlítást végzünk a tél és a tavasz között: a hó fehér volt, a talaj barna, a jégen csúsztunk, a sárban tocsogtunk. A tavaszi munkák megfigyelése, végzése. A tavaszi és a téli öltözékünk összehasonlítása. A tavaszi piac meglátogatása. Tavaszi zöldségek, gyümölcsök megfigyelése, megnevezése, közös elfogyasztása. Tavaszi virágok színének, nevének megnevezése. Szókincsbővítés: rügyfakadás, bimbó, sarjad.

Nyáron

Nyári képeket, virágokat, magvakat gyűjtünk. Beszélgetünk a nyári élményekről, ki hová szokott menni szabadidejében? Játék a vízben, homokban. Közös nyári séták, színes kavicsok gyűjtése. Nyári ruharabjaink megnevezése.

Szókincsbővítés: szerszámok megnevezése, cselekvéseink megnevezése: labdázik, fekszik, napozik, fürdik, pancsol, sarat dagaszt, csobog a víz, tűz a nap, stb.

Nyáron az időjárásnak különböző jelenségei is megfigyelhető, mint pl.: mennydörgés, villámlás, szivárvány.

Az évszakban nemcsak a változások figyelhetők meg, hanem a hozzájuk kapcsolódó aktualitások, ünnepek események. Ősszel: betakarítás, szüretelés. Télen: Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang, Tavasszal: Anyák napja, Gyermeknap. A környezetismeret kötetlen formában, kezdeményezésekben történik. A közeli réten, mezőn megfigyelhetjük az ott élő növényeket, bogarakat, állatvilágot. A háziállatokat is saját környezetükben figyelhetjük meg. A környezet változásainak megfigyeléséhez szükség van matematikai ismeretekre is. A matematikai tapasztalatszerzés is legeredményesebb természetes környezetben, tevékenységek során, spontán helyzetekben, probléma helyzetek teremtésével. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését. A matematikai nevelés elősegíti a gyermek környezetéről szerzett tapasztalatainak feldolgozását. A gyermekek már a meg lévő tapasztalataira építve fokozatosan előkészítjük a számfogalmak kialakítását, és geometriai tapasztalatokat szereztetünk velük. Megtanítjuk őket a térben tájékozódni. Óvodáskor végéig fokozatosan bővítjük ezeket a feladatokat. Közös megfigyeléseink alkalmával éreztessük meg a természet szépségét, mutassuk be a környezetvédelem és a környezet higiénés szerepét, az ember és minden más élőlény szempontjából. A természetet ismerő és szerető gyermekekből válhat csak természetvédő, környezetvédő ember. A tőlünk távol élő állatokról, növényekről, emberekről is szerezzünk be minél több információt: természetfilmekből, diákról, különböző könyvek, illetve képekről, amit közösen megbeszélünk.

A megtapasztaláson alapuló megismerés, információ szerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív és passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a konszenzusos beszéd gyakorlása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek meg tanul tájékozódni a természeti és társadalmi környezetben.
- Megismeri szülőföldjét, lakóhelyét, hazai tájakat, annak szépségét.
- A helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra értékeit. Megtanulja ezek szeretetét, védelmét is
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Tudják lakcímüket, szüleik nevét. Ismerik a falusi élet szokásait. Ismerik az őket körülvevő közlekedési lehetőségeket.
- Képesek az óvónő kérdéseit, gondolatait megérteni, követni.
- Jól ismert tulajdonságok szerint válogatást, összehasonlítást, sorba rendezést végeznek.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket /több, kevesebb, ugyanannyi, rövidebb, hosszabb/
- Térben, való tájékozódásban értik és tudják az irányokat, a névutókat
- /alá, fölé, között stb./

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (HomeOffice) során:

A környezet megismerése és a környezet megismerésének lehetősége a hirtelen megváltozott hétköznapiakba vegyített sokszínű, érdekes, és izgalmas tevékenységek biztosításával átfogja az egész családi életet.

A szeretet, a kötődés, valamint különböző élménybefogadások keltésével az érzelmek és kifejezőképességek, valamint a különböző szokások kialakítására és fejlesztésére most fokozottan, és tudatosan szükséges hangsúlyt helyezni.

- Az óvodapedagógus téma, cél és feladat ajánlásainak fókuszában az egészség és a test védelme kell, hogy legyen!

- Az óvodapedagógus a családdal történő kapcsolattartása során építsen a gyermekek óvodában szerzett ismereteire, a közös óvodai programok, kirándulások és a gyermekek egyéb élményeire.
- A családok hatékony és folyamatos bevonásával az óvodapedagógus „ébressze fel” az érdeklődést a környezet és az egészségvédelem lehetőségeinek megismertetésével a családi és gyermeki szokások feltérképezésére (életmód és egészség: étkezés, fogápolás, pihenés, környezettudatosság, hagyományörzés, stb.) és bátorítsa a szülőket új szokások és gyermeki viselkedésformák bevezetésére, a kialakult és megfelelő szokások megerősítésére.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra a tényre és lehetőségre, hogy a gyermekek a környezetükön végzett közvetlen tevékenységek során számos, és életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szerezhetnek. Különböző tartalmak ajánlásával tudatosítsa ezt a szülőknél, illetve támogassa a gyermekek matematikai élményeinek erősítését.
- Az óvodapedagógus gyűjtsön és adjon ötleteket a növények és állatok életének megfigyeléséhez, gondozásához.

7. 7. Munka, munka jellegű tevékenységek

Célunk:

- A gyermek egész személyiségének alakítása, fejlesztése a cselekvő tapasztalás során
- Az erkölcsi tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, az óvónő példaadásával.
- A sokféle, változatos munkajellegű tevékenységek során olyan készségek, tulajdonságok, szokások alakuljanak ki, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek környezethez való viszonyát.

Feladatunk:

- Olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermekek számára elfogadható
- Tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét, éljék át a munka örömeit.
- Munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz, becsüeljék egymás munkájának eredményét. Saját és mások elismerése.

- Fontos feladatunk a munkához való pozitív viszony, „attitűdök” kialakítása.
- Tudja önmagát kiszolgálni, jusson el a közösség érdekében végzett munkáig.

A megvalósítás tartalma

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű marad. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. A munka az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Gyakorlás hatására kialakul a gyermekekben a munka céljának tudata, a felelősség érzet, és képessé válnak arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is.

Munkavégzés közben – az óvónő céltudatos irányításával – a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről.

Fontos a gyermekekkel való együttműködés, és a folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mért fejlesztő értékelése.

Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amelyekhez kedvük van és a testi épségük veszélyeztetettsége nélkül képesek azt megvalósítani. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti. Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. Megtanulják a legszükségesebb eszközök használatát, azok neveit.

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias, megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérés, buzdítás, dicséret, verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Munkavégzés során alakul:

- kötelességtudatuk
- felelősségtudatuk
- erősödik kezdeményezőkézségük
- fejlődik együttműködési képességük

Fontos nevelési eszköz, nevelőereje nagy hatású, ízlésformáló hatásával fejleszti esztétikai alkotóképességüket. Meg kell teremteni a munkához szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört. A napirendben megfelelő időt biztosítsunk, a gyermekek maguk ismerjék fel a munka elvégzésének szükségességét. Kiscsoportban a saját személyükkel kapcsolatos munkákat

sajátítják el, majd fokozatosan válnak képessé az egymásért végzett munkára, a naposságra, az alkalmoszerű munkák teljesítésére.

Munkajellegű tevékenységek az óvodában

Önkiszolgálás, naposi munka, alkalmoszerű munka, megbízások, növény gondozása, környezet rendjének megőrzése, az évszakokhoz fűződő munkatevékenységek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Segítsenek önmagukon, észreveszik, ha valamit meg kell csinálni,
- Környezetüket igényüknek megfelelően alakítják,
- A rájuk bízott feladatot, munkát, önállóan, szívesen végzik,
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendjére,
- A környezetükben lévő növényeket, állatokat óvják, gondozzák,
- A közösen végzett munka hozzájárul a társas kapcsolatuk alakulásához,
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, a dolgozó ember iránti tisztelet,
- Naposi munkát szívesen végzik, segítenek az óvoda rendjének
- fenntartásában, megbízásait számon tartják.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés Munka, munka jellegű tevékenységek megszervezése (HomeOffice) során:

A családok tartós otthonléte – kivált, ha az bezártsággal is együtt járó – számos lehetőség nyílik a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenységek felkínálására és gyakorlására.

A gyermekek általában örömmel és szívesen vesznek részt otthon is a különböző munkafolyamatokban, melyek a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetőségei. Ilyen tevékenységek: az önkiszolgálás, a segítség a szülőknek/nagyszülőknek, a testvérekkel együtt, értük, az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése (szelektív hulladékok szétválogatása, növény és kisállat gondozás), stb.

Az elvégzett munka minőségét számos szülői és pedagógusi ráhatás befolyásolja, mint pld. az idő szűkössége, a megfelelő feltételek biztosítása, a felnőttek által nyújtandó segítség vagy annak hiánya, stb.

A hosszas családi együttlét során célszerű átgondolni a gyermekek játékos formában történő bevonásának lehetőségeit és gyakorlatát.

- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek a belső és külső környezetben végezhető munkák feltételeinek megteremtéséhez, a gyermeki munka tudatos szervezéséhez.
- Ösztönözze a szülőket a gyermekkel való együttműködésre.
- Erősítse a szülőket abban, hogy folyamatosan, konkrétan és reálisan, a gyermeket saját magához mérten részesítsék fejlesztő értékelésben

7. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja:

- A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a környezetében szerzett tapasztalataira építve irányítjuk a gyermeki gondolkodás fejlődését.
- A tevékenységekbe ágyazott szemléletes gondolkodás, fogalomalkotás, szóbeli kifejezés és értelmi képességek fejlesztése.
- Sokoldalú cselekedtetés közben fejleszteni a gyermek értelmi képességeit, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakításával iskolai életmódra való előkészítés.
- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, képességek fejlesztése

Feladata:

- A tanulás feltételeinek megteremtése.
- A gyermekek tevékenységi vágyának kielégítése az eredményes tanulás érdekében.
- A gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, feldolgozása, a környezet önálló megfigyeltetése, felfedezésére való nevelés, kreativitás erősítése. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás, és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- A spontán játékos tapasztalatszerzés
- A cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- Gyakorlati probléma megoldás.

A megvalósítás tartalma

A pedagógus az ismeretet **tapasztalati lehetőségek**, megteremtése által adja át, biztosítva a lehetőséget arra, hogy játékon, művészeteken, alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg a gyermek azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a „még több” megismerésére, a tanulás örömeinek kielégítésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg.

Az értelmi fejlesztés megtervezésénél a gyermekek kíváncsiságára építünk. Nevelési céljaink elérése érdekében a tanulás spontán, másrészt az óvónők által tudatosan megtervezett rendszeres, szervezett időkeretek között folyik. A beszoktatás idején, majd a mindennapi élet lehetőségeit kihasználva arra törekszünk, hogy megismerjük az egyes gyermekeket, annak szellemi, testi, mentális, szociális képességeit, és ehhez a fejlettségi szinthez tervezzük meg a nevelési-tanulási folyamatot. A tudatosan megtervezett ismeretnyújtásnál tehát nem csupán az életkori sajátosságokat vesszük figyelembe, hanem az egyéni fejlődést, annak ütemét, ebből fakadóan az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás áthatja az egész napi tevékenységet. Erre azért van szükség, mert a gyermekek összetételéből adódóan azonos életkoron belül is lényeges eltérések mutatkoznak, a gyermekek szociális kultúrájában, ismeretanyagában, értékrendjében, szokásrendjében. Az egyéni bánásmóddal, a személyre szóló figyelemmel, a differenciált feladat adással és segítségnyújtással csökkentjük a fejlődésben észlelt lemaradást, valamint segítjük a tehetségek dinamikus fejlődését, így az alulteljesítő, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kaphatnak. Célunk az, hogy pozitív viszony alakuljon ki a gyermekekben a megismeréshez, szeressenek, akarjanak egy-egy tevékenységben részt venni, egy megkezdett munkafolyamatot befejezni. Ezért a gátló kudarcok kiküszöbölésére

törekszünk és erősítjük az örömteli tapasztalat szerzőtevékenységeket, melyet a buzdítás, a személyre szabott pozitív értékelés, a pozitív megerősítés kísér. Az intézmény pedagógusai az intézmény pedagógiai programjával összhangban korszerű nevelési- oktatási módszereket, eljárásokat, technikákat alkalmaznak.

Lehetőségünk van a szervezett – kötött, szervezett-kötetlen foglalkozások megválasztására. A választást a tevékenységben rejlő feladat határozza meg. A kötött foglalkozások választása esetén is törekszünk az oldott, játékos ismeretnyújtásra, amely érzékszerv bevonásával, cselekedtetések sorozatával, a gyermekek aktív részvételével valósul meg. Ha azt tapasztaljuk, hogy valamely gyermek egy-egy témakör feldolgozásánál folyamatosan elmarad és ez által bizonyos funkciójában lemaradás tapasztalható, akkor direkt módon bevonjuk az ismeretnyújtó tevékenységbe. A tanulási folyamatban a feladatadás és értékelés, az egyéni fejlettségre épül, ezért tudnunk kell, az adott gyermeknek milyen szintű feladatot adhatunk, mely erőfeszítésre készíteti, de ez által sikerélményhez juttatja. A feladatadásnál mindig meg kell győződnünk, hogy értik-e a gyermekek az adott feladatot.

Az önálló feladatmegoldás, önértékelés, ellenőrzésre serkent, és fokozza a reális önbizalmat, ami hozzájárul biztonságérzetének alakulásához. A gyermekek számára a tanulási folyamatot úgy szervezzük meg, hogy az folyamatos, egymásra épülő, fokozatosan gazdagodó tapasztalatszerzést eredményezzen, aminek eredményeként képesek az oksági viszonyok, összefüggések megoldására. Célunk az, hogy a leoptimalisabban kiválasztott nevelési módszerek, eljárások segítségével megteremtjük azt a lehetőséget, hogy minden gyermek saját képességeit figyelembe véve a leoptimalisabban fejlődjön, megteremtve ezáltal annak lehetőségét, hogy az óvodáséleten túli tanulásvágyát felkeltsük a nevelési-tanulási folyamatot, ennek érdekében óvodánk jellemzője a támogató szervezeti és tanulási kultúra.

Az önálló tanulás támogatása érdekében az intézmény pedagógiai programjával összhangban történik a nevelési-oktatási módszerek, eljárások kiválasztása vagy kidolgozása és azok bevezetésének megtervezése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek eljutnak a pontos, valóság-hű észleléshez.
- Megismerkednek az ok-okozati összefüggésekkel, a környezet mennyiségi, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik.

- Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal.
- Kialakul bennük az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldják meg.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének kialakulása, kifejlődik együttműködő képességük.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok.
- Az iskolai tanulásmegkezdéshez rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, képességekkel, önfegyelemmel.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés, a tanulás támogatása –a különböző tevékenységekben megvalósuló tanulás megszervezése (HomeOffice) során:

- Az óvodapedagógusok a nevelés-tanítás támogatását online tartalmak válogatásával, illetve a nagyon sok és hasznos link továbbításával segítik a szülőket és a gyermekeket.
- Elvárás minden óvodapedagógustól, hogy a különböző digitális tartalmakat megjelenítő linkek csak válogatás, tematizálás, magyarázat vagy ráutalás kíséretében kerüljenek megosztásra.
- A megosztásra kerülő digitális nevelési és tanulási tartalmak mennyiségét, minőségét és ütemezését egyaránt a „mérték az érték”, és „a kevesebb az több” szemlélet érvényesítése kell, hogy jellemezze, ezzel is kerülendő a gyermekek és a szülők túlterhelése.
- Az óvodapedagógusok a tanköteles korú gyermekek tekintetében is kerüljék az úgynevezett „házi feladat” adását és számonkérését!

Célszerű és javasolt olyan differenciált feladatokat, ötleteket és tartalmi ajánlásokat közvetíteni szüleiken keresztül az óvoda gyermekek számára, amelyek játékos tevékenységeket ígérnek, motiválók, leköthetik a gyermekek figyelmét, és adott esetben fejlesztő hatásuk is van/lehet.

- Az óvodapedagógust elsődlegesen ne a fejlesztési szándék motiválja!
- Az óvodapedagógussal szemben elvárás, hogy feladatellátása során a családok anyagi terheit ne növelje, mivel a koronavírus okozta helyzet következményeként sok család egzisztenciális gondokkal is küzd.

Keressünk olyan megoldásokat, amelyekhez feltehetően rendelkezésre állnak az eszközök és anyagok a különböző felszereltséggel rendelkező otthonok (újrahasznosítható anyagok,

egyszerűen elkészíthető lisztgyurma, kupakok, flakonok, hajtogatáshoz régebbi csomagoló és egyéb papírok stb.)

• Az óvodapedagógus a gyermek otthoni tanulásának az alábbi formáit ösztönözze, javasolja:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás,
- szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- a szülők által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

• Az óvodapedagógus támogassa a szülőket tanácsaival és példamutatásával

- különösen a testvérek vonatkozásában
- abban, hogy mindig személyre szabottan, és pozitív értékeléssel segítsék gyermekeik személyiségének kibontakozását.

• Az óvodapedagógusok nyugtassák meg a szülőket, hogy az okos szabályokat felállító, a gondosan összeállított családi napirendet követő, a gyermekeiket cselekvő aktivitásra, kreativitásra és megtapasztalásokra serkentő családokban nevelkedő gyermekek a karantén következményeként nem kerülnek olyan helyzetbe és állapotba, amelyek majdan az iskolába történő beilleszkedésüket nehezítenék.

8. Az óvoda belső és külső kapcsolatai, együttműködési formák

A nevelő-oktató munka színvonalának megőrzését, fejlesztését a belső kapcsolatok: a vezető, a pedagógusok, a nevelő munkát segítők- hatékony együttműködése segíti. Az intézményvezetésnek a csapatépítés nem csak az intézmény szervezeti fejlesztésében fontos, de a kapcsolattartás területén is nélkülözhetetlen.

Kapcsolattartás formái:

- szakmai megbeszélés
- értekezletek
- tapasztalatcsere, műhelymunka
- tájékoztatás
- teljesítményértékelés
- csoportlátogatás, ellenőrzés, stb.

Feladatunk: az óvodai célok eredményes megvalósítása érdekében az ismereteink bővítése, látókör szélesítése, mely a rendszeres továbbképzésekkel, önképzésekkel, ismereteink továbbadásával, belső tudás megosztással biztosítható. Óvodánkban mindezeket szakmai műhelymunka keretében dolgozzuk fel.

A belső továbbképzés, a jó gyakorlatok ismertetése, támogatása intézményünkben rendszeres és szervezett. A belső tudásmegosztás működtetésében a munkaközösségek komoly feladatot vállalnak.

Az óvoda munkatársai a továbbképzések tapasztalatait megosztják egymással, belső továbbképzési konzultációs programokat szerveznek.

Az intézmény vezetése személyesen és aktívan is részt vesz a szervezeti és tanulási kultúra fejlesztésében.

Az partnereinek bevonásával az intézményi működés szempontjából kulcsfontosságú sikertényezőket azonosítunk, az eredményeket nyilvántartjuk következtetéseket vonunk le (megfigyelés, mérések eredményei, pályázati eredmények, elégedettség mérés- szülő, pedagógus és a pedagógiai munkát segítők, nyilvántartások: tanköteles gyermekek száma, iskolába menők száma, óvodába maradtak száma, felzárkóztató foglalkozáson résztvevők száma, a csoport nemek szerinti és életkori megoszlása, speciális fejlesztésben résztvevők, gyermekvédelmi kimutatások)

Az óvoda munkáját a közvetett és közvetlen partnerek visszajelzései elismerései erősítik, és ezek alapján tudjuk levonni a következtetéseket.

8. 1. Kapcsolat a családdal

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a szülőkkel való **szoros**, jó együttműködés. Nem

átvállalni, hanem sajátos módon kiegészíteni szeretnénk a családi nevelést. Ehhez a gyermekek, megismerésére kell törekedni, meg kell ismerni a gyermekek környezetét, a szülők nevelési elveit, szokásait. Mivel óvodánkban sok a hátrányos helyzetű gyermekek száma nehéz a szülőknek megteremteni a megélhetés szükségleteit, ezért a megértő, segíteni szándékozó, tapintatos közeledés szolgálja leginkább a bizalom alapját.

Rendkívüli helyzet (járvány) esetén is közös a felelősségünk abban, hogy a családi nevelést a szokásostól eltérő formában és tartalommal segítsék az óvodapedagógusok oly módon, hogy a gyermekek számára mindez a lehető legkevesebb nehézséget jelentve, tevékenyen és élményekkel teli legyen. Az óvodánk a saját pedagógiai programjára és aktuális éves munkatervi tartalmaikra fókuszálva –hozzáigazítva azt a kialakult helyzethez–szabályozott módon kell, hogy működjön, és legyen a családok segítségére.

Elvárás minden pedagógustól, hogy a családokkal, gyermekekkel való folyamatos kapcsolattartás során szakmai ajánlásaikkal a gyermekek fejlesztésébe vetett hitük mellett kiemelt szerepet kapjon a lelki támogatás.

- Óvakodjunk tehát attól, hogy „házi feladatot” adjunk, azonban változatos tartalmakkal és formában **folyamatosan és célirányosan kapjanak a szülők ötleteket, ajánlásokat**, amelyekkel változatos tevékenységeket kínálhatnak fel, és adott esetben fejleszthetik gyermekeiket.
- Fontos az **optimális képernyőidőre** való ösztönzés akkor is, ha az ellentmondás ebben a helyzetben szembetűnő. Mégis, óvodás gyermekeinkre vonatkoztatva ebben az átmeneti helyzetben is – bár a szülők közül sokan Home Office-ban dolgoznak, és az iskolás testvérek digitális oktatásban vesznek részt – lehetőség szerint előnyben kell részesítenünk a minimális képernyőidőt igénylő tartalmak megosztását.
- Az óvodapedagógusok által megosztásra kerülő digitális tartalmak családokban történő továbbgondolása (**kisfilmek megtekintése, feladatmegoldás, játékok, rajzolóprogramok alkalmazása stb.**) során minden esetben a szülők, vagy nagyobb testvér személyes jelenlétét kérjük / igényeljük az óvodapedagógusok.
- Mentális szempontból is fontos mind a kollégákkal, mind pedig a családokkal való kapcsolattartás, azonban célszerű odafigyelni és tudatosan okosan szabályozni a számítógéppel és okostelefonnal töltött időt. E tekintetben a Home Office, a bezártság vagy a bezártság érzésének leküzdése során – bár nincsenek korlátok–, **a pedagógus e tekintetben is minta/példaértékű kell, legyen!**

Kapcsolattartásunk fő elvei:

- Az óvónő legyen támasza és segítőtársa a szülőnek gyermeke nevelésében.
- Az óvónő segítségnyújtása legyen a családhoz illesztett megoldás
- Az óvónő legyen nyitott a szülők egyéni és közös kéréseire, javaslataira.
- Az óvónők és szülők kölcsönösen alkalmazkodjanak egymáshoz.
- Kapcsolatuk legyen folyamatos.

Közösen készülünk fel az új gyermekek beszoktatására a szülőkkel, hogy a gyermek mellett a szülő is érezze a gyermeke biztonságát, a szeretetteljes fogadtatást, a nyugodt légkört az óvodában. Minderre a gyermek igényei alapján adunk lehetőséget. Bizalmasan és diszkréten kezeljük a családdal kapcsolatos információkat, különös tapintattal kezeljük, illetve közeledünk a veszélyeztetett gyermekek szüleivel. Szeretnénk elérni, hogy ők is megismerjék az óvodai nevelés fontosságát, szemlélődő, majd közreműködő jelenlétüket az együttnevelésben.

A rendkívüli helyzet, járvány során a kialakult helyzet, a kapcsolattartás formáit és részben a tartalmait is alapvetően megrengeti és átrendezi.

Ezen időszak alatt a kapcsolattartás formája elsődlegesen nem a személyes, hanem az elektronikus, virtuális jelenlét és kapcsolat a jellemző az óvodapedagógus és szülő között.

Alapelvek:

- A nevelésben a család szerepe elsődleges, az óvoda épít rá és kiegészíti azt
- Az óvónő fogadja el a szülőt még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztal.
- Kapcsolatában éreztesse az őszinte odafordulást, a segítőszándékot.
- A kapcsolat épüljön tapintatra, mélyüljön el a közös programok együttes
- tevékenysége során.
- Az óvónő ismerje és fogadja el a család szokás- és szabályrendszerét.

Az óvodában SZK működik, képviselőit a csoportok szülei közül választják. Ők nemcsak koordinálói, hanem kezdeményezői is a jó és folyamatos együttműködésnek.

Közvetlen kapcsolatteremtő: óvónők és a vezető óvónő

Kapcsolattartás formái:

- napi beszélgetések

- családlátogatások
- szülői értekezletek
- nyitott óvoda meghirdetése
- közös programok, rendezvények szervezése a szülőkkel
- virtuális jelenlét, kapcsolattartás (telefon, viber, facebook, skype, stb.)

Fokozni a családi házzal való kapcsolat mélyítését, az egyéni sajátosságuknak megfelelően. A közös nevelésben a szülők tovább szeretnék ezt jobban aktivizálni, hogy érezzék magukénak a környezet óvását, óvodánk értékeinek ápolását. Szeretnénk elérni, hogy a nevelőmunka javítására tegyenek javaslatot, s annak megvalósítását segítsék elő. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk, valamint a közösség építő tevékenységek során a szülők aktív részvételével, az intézmény működésébe való bevonásával a gyermekek és a család elégedettségét kivívjuk.

Az esetleges óvodán kívüli óvodai nevelés során (Home Office), a szülők jelezzenek vissza, fejtssék ki véleményüket a gyermekük fejlesztése során.

8. 2. Kapcsolat az iskolával

Az iskolával való kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodjanak a helyi sajátosságokhoz, szokásokhoz, szükségletekhez és feladatokhoz, az akkori helyzethez (pl.járvány). A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában az óvoda legyen nyitott kezdeményező. Az átmenet enyhítése érdekében kölcsönös látogatást teszünk, ahol a gyermekek kölcsönös játékban, ünnepléseken, óralátogatáson vesznek részt. Az iskolai nevelők is megismerkednek a nagycsoportban az iskolába készülő gyermekekkel, részt vesznek a foglalkozásokon. Az óvoda iskola előkészítő munkája akkor eredményes, sikeres, ha a gyermekek örömmel, bizalommal, érdeklődéssel várják az iskolát. Az óvónő adjon tájékoztatást a gyermekek fejlődéséről, egyéni fejlődési üteméről, az egyéni bánásmód tapasztalatairól és az esetleges várható alkalmazkodási nehézségekről. Az óvónő kísérje figyelemmel a gyermekek iskolai beilleszkedését, a már kialakult rend, eljárás szerint.

Óvodánk törekszik a kölcsönös kapcsolattartás kiépítésére és az információcsere fenntartására, valamint gyermekek további eredményeit felhasználja a pedagógiai munka fejlesztésére.

A fejlettség szerinti beiskolázásra az óvónő folyamatos megfigyelése, tapasztalatai, és az orvosi szakvélemény alapján kerüljön sor. Ha a beiskolázás eldöntéséhez kiegészítő

vizsgálatra van szükség, forduljon a Szaktanácsadóhoz. Arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetünkben jól eligazodjanak, együttműködjenek, kapcsolatteremtők legyenek és legyenek képesek az iskolai tanulmányok elkezdésére.

8. 3. Kapcsolat a fenntartóval

Önkormányzatunk folyamatosan figyelemmel kíséri az óvodában folyó munkát. A képviselőtestület előtt beszámolunk meghatározott időszakokban, az óvodában folyó nevelőmunkáról, az óvoda életéről. Vizsgálják a fenntartás, a működés feltételeit, szükség esetén támogatják kéréseinket. Problémáink, megoldását az együttműködés jellemzi. Kapcsolatunk részben hivatalos, részben, pedig támogató, segítő jellegű.

8. 4. Könyvtárral való kapcsolat

A nagycsoportosokkal látogatást teszünk az iskolai könyvtárban, ahol könyvet kölcsönözzenek ki az óvodai kezdeményezésekhez.

8. 5. Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal

Segítségét kérjük minden problémás esetben és a beiskolázás zavartalan lebonyolítása érdekében.

8. 6. Egyéb kapcsolatok

Az intézményünk részt vesz különböző társadalmi szakmai szervezetek munkájában és a helyi közéletben.

Kapcsolat a „Lila akác” Nyugdíjas Klubbal

Az idős emberek találkozása a gyerekekkel mindig nagyon megható. Így van ez akkor is, mikor ünnepeken felköszöntjük őket. Idősek napján, Karácsonykor, nőnapkor és anyák napján az óvodás gyerekek színes műsorral kedveskednek az idős, néha magányos embereknek. Viszonzásul, saját maguk által készített ajándékot kapnak a gyerekek tőlük. Mikulás napkor az óvodában az idős emberek köszöntik az óvodásokat.

Ez a találkozás mindig kedves színfoltja az óvodai életünknek. A gyerekekben ez által az idős emberek iránti megbecsülést, tiszteletet, szeretetet szeretnénk erősíteni.

Kapcsolat az egészségügyi szervezetekkel

A védőnő és az orvos már lényegesen hamarabb ismerik a gyerekeket, mint ahogyan bekerülnek az óvodába. Az óvodában évente minden csoportban megvizsgálják a gyerekeket a tanköteles korú gyermekek részére iskolai alkalmassági vizsgálatot is, végeznek. A védőnő rendszeresen látogatja az óvodát, a felmerülő problémákat közösen oldjuk meg. Pl.: családlátogatás a veszélyeztetett gyerekeknél.

Családsegítő Központtal, Gyámügyi irodával, Gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolat

Az óvodában nagy a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek száma. Értelmi fogyatékos, bűnöző életmódot folytató szülők is vannak, akik nem megfelelő feltételeket teremtenek a gyermekeik számára. Emiatt rendszeres kapcsolatot tartunk a fenti intézményekkel.

Megyei Pedagógiai, Közművelődési Intézet és Továbbképző Központ

Óvodánkban fontosnak tartjuk a folyamatos fejlődést, önképzést, továbbképzéseken való részvételt. Ehhez nagy segítséget nyújt számunkra a Megyei Pedagógiai, Közművelődési Intézet és Továbbképző Központ a továbbképzések, konferenciák szervezésével, ahol az aktuális, napi problémákról és a törvényi változásokról tájékoztatnak bennünket.

Nemzetiségi Önkormányzatok

Kapcsolatunk a gyermekek támogatásán alapul. A gyerekek megajándékozása alkalmakhoz kötött (Mikulás, Karácsony). Hozzájárulnak adományaikkal a gyerekek testi, és értelmi fejlődéséhez (kéesség fejlesztő játékok, lexikonok, könyvek, foglalkoztató füzetek, gyümölcs, édesség, stb. vásárlása).

Egyházak

Tiszteletben tartjuk a gyerekek és szüleik világnézeti – vallási nézeteit. Elmondhatjuk, hogy kapcsolatunk korrekt, jól együttműködve dolgozunk az egyház képviselői.

9. Az óvodába, iskolába lépés feltételei

A gyermek általában három éves korra éri el az óvodaérettséget, az óvodai élethez szükséges testi, lelki és szociális fejlettséget.

A Köznevelési Törvény 24 §-a kimondja:

„Az óvodai nevelésben való részvétel három éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb hét éves korig minden gyermeket megillet.”

A 3 éven aluli gyermekek ellátásáról, neveléséről továbbra sem a köznevelés keretein belül kell gondoskodni. Az óvodai felvétel, elhelyezés folyamatos, a 3. évet év közben betöltő gyermek az adott időszakban kerülhet óvodába. A három éves gyermekek nem egyszerre lesznek óvodaérettek, ezért a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően kerül sor az óvodai élet megkezdésére. A törvény másik igen fontos szabályozása - az óvodák iskola - előkészítő feladataiból eredően - az 5 évesekre vonatkozik. Részükre általános érvényű nevelési kötelezettséget határoz meg.

Az új törvényi szabályozás teret enged a „rugalmas” iskolakezdésnek.

A tankötelezettség kezdetének időpontját két tényező határozza meg:

1. a gyermek fejlettsége
2. az életkorának együttes figyelembevétele

A korrekciós foglalkozásokat beépítjük a napirendbe.

10. Sajátos feladatok, speciális szolgáltatások

A pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési –oktatási feladatait, céljait.

10.1. Gyermekek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység

A gyermekvédelmi munkának szervesen be kell épülnie a nevelési folyamatba. A gyermekvédelem az egész óvoda ügye. A gyermekvédelem az óvodapedagógus alapvető feladata, óvodai munkájának kapcsolódnia kell az óvodai élet egészének feladataihoz, célkitűzéseire, a Pedagógiai programban megfogalmazottak megvalósításához. A megvalósítás során joga van saját módszereit alkalmazni, saját értékrendjét, világnézetét

megtartva közvetíteni az ismereteket. Köteles azonban tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családja világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában, vallási világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mindegyikénél rendelkeznek a pedagógusok a megfelelő információkkal, így alkalmazzák azokat a nevelő, fejlesztő és oktató munkájukban.

Az intézmény feladatai a gyermekvédelem területén

- Felzárkóztatást célzó egyéni foglalkozások szervezése
- Integrációs oktatási módszereket fejlesztése, és ezek bevezetése
- Nevelési, képzési, oktatási programok, modellek kidolgozása, átadása és működtetése
- Célzott programok feltárása
- Kapcsolatok fenntartása valamely szakmai támogató hálózattal

A nevelőtestület feladatai a gyermekvédelem területén

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítani a gyermekek megillető jogok érvényesítését az óvodán belül, szükség esetén védő- óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- Az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket zökkenőmentessé tenni.
- A gyermeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismerni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni.
- Az integrált nevelést elősegíteni a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában. A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, szükség esetén jelezni a hiányt.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- A szülőkkel való kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése.
- A prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése,
- az egyenlő hozzáférés biztosítása

Az óvodai gyermekvédelmi felelős munkája

A gyermekvédelmi felelős a nevelőtestületnek, az a tagja, aki az intézményvezetőjének a megbízásából képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezeknek a szempontoknak az érvényesülését. A Pedagógiai Programban kitűzött feladatokat folyamatosan minden pedagógus végzi a gyermekvédelmi felelős irányításával. Feladata, hogy a családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöbölje a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, megvédje őket a testi – lelki, erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

Feladatai

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.
- Feljegyzi a nyilvántartásban a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket, és azok eredményességét. Ezt a feladatot a csoport óvónőivel együtt végzik.
- Szükség esetén egyeztet a jegyzővel vagy az önkormányzat illetékes előadójával és a gyermekjóléti szolgálattal a nyilvántartást illetően.
- Mint a jelzőrendszer tagja bizonyos időközönként beszámol a felmerülő problémákról a gyermekjóléti szolgálatnak.

Gyermekvédelem hatékonyságát növelhetjük

- Rendszeres családlátogatás, nyílt nap, szülői értekezlet, ünnepélyek szervezésével.
- Mentálhigiénés foglalkozások tartása, tanácsadás szervezése szülők részére.
- Fejlesztési lapok vezetése.
- Logopédiai ellátás.
- Kapcsolat a Gyermekjóléti Szolgálattal, esetmegbeszéléseken való részvétel.

A veszélyeztetett helyzetű gyermekek nyilvántartásba vételének szempontjai

- elhanyagoló nevelés
- testi- lelki bántalmazás
- erkölcstelen családi környezet
- italozó szülők, bűnöző családi helyzet

- egészségügyi okok

A gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza

- az óvodások számát
- ebből veszélyeztetettek száma
- hátrányos helyzetűek száma
- három vagy több gyermekes családban élők
- fogyatékos gyermekek száma
- csonka családban nevelkedők száma

A gyermekvédelmi munka értékelésére évente egy alkalommal kerül sor.

11. Pedagógiai folyamatok

11. 1. Tervezés

Fontos, hogy az intézmény stratégiai dokumentumai az adott időszak oktatáspolitikai céljaival összhangban készüljenek.

Elengedhetetlen, hogy az operatív tervezés a stratégiai célok hatékony megvalósulását szolgálja, és a dokumentumokban nyomon követhető legyen.

A tervezés során fontos, hogy a stratégiai dokumentumokkal és a munkaközösségek terveivel az éves munkaterv összhangban legyen.

Minden nevelési év tervezésekor megtörténik az intézmény tevékenységeinek terveinek ütemezése, ami az éves munkatervben és más fejlesztési, intézkedési tervekben rögzítésre is kerül. A tervek nyilvánossága biztosított. A tervekben (éves munkaterv, továbbképzési terv, ötéves intézkedési terv) jól követhetők a pedagógiai program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók.

A humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek elkészítése az eredmények ismeretében, azokra épülve, annak érdekében történik, hogy a munkatársak szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak.

A nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelés tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik.

11.2. Megvalósítás:

A stratégiai tervek megvalósítása tanévekre bontjuk, amelyben megjelenítjük a stratégiai célokat. (Pedagógiai program, a vezetői pályázat, a továbbképzési terv és az ötéves intézkedési terv stb. aktuális céljai, feladatai.) Az intézmény éves terveinek (éves munkaterv, éves intézkedési tervek, munkaközösségi tervek, a pedagógiai munka, tervezési dokumentumai, stb.) gyakorlati megvalósítása a pedagógusok, a munkaközösségek bevonásával történik.

Az óvoda saját nevelési-oktatási céljai határozzák meg a megfelelő módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását.

Az óvodai pedagógiai folyamatok (például nevelési évre, gyermekcsoportra tervezett egymásra épülő tevékenységek) a személyiség- és közösségfejlesztést, az elvárt nevelési, tanulási eredmények elérését, a szülők, gyermekek és munkatársak elégedettségét és a fenntartói elvárások teljesülését szolgálják.

Az éves terveknek és beszámolóknak, koherenseknek egymásra épülőnek kell lenni.

A nevelési év végi beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése. A beszámolók szempontjainak illeszkedniük kell az intézményi önértékelési rendszerhez. A pedagógustervező munkájában és annak ütemezésében jelenjenek meg – a csoport, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek adottságait figyelembe véve – a stratégiai és operatív dokumentumokban megfogalmazott célok, feladatok.

A pedagógiai munka megfelel az éves tervezésben foglaltaknak, az esetleges eltérések indokoltak lehetnek.

A teljes pedagógiai folyamatnak követhetőnek kell lenni a tevékenységi tervben, a csoportnaplókban, valamint a gyermeki produktumokban.

11.3. Az ellenőrzés-értékelés

Az intézményi stratégiai alapidokumentumok alapján az intézményben belső ellenőrzést végzünk. Az ellenőrzési tervben szerepel, hogy ki, mit, milyen céllal, milyen gyakorisággal, milyen eszközökkel ellenőriz.

Az intézmény azonosítja az egyes feladatok eredményességének és hatékonyságának méréséhez, értékeléséhez szükséges mutatókat. Az ellenőrzések eredményeit felhasználjuk az intézményi önértékelésben.

Az önértékelésben érintett pedagógus az ellenőrzések megállapításainak (erősségek, fejleszthető területek) megfelelően önfejlesztési tervet készít, a szükséges feladatokat ütemezi és végrehajtja. Az értékelés tények és adatok alapján tervezetten és objektíven történik.

Az intézményi önértékelés elvégzésére az intézmény munkacsoportot szervez.

Az önértékelés során tények és adatok alapján azonosítják a nevelési-oktatási tevékenységgel és a szervezet működésével összefüggő erősségeket, fejleszthető területeket.

Az önértékelési folyamatban felhasználják a munkatársak, szülők, és a külső partnerek (fenntartó és más partnerek) elégedettségméréseinek eredményeit.

Az intézmény az ellenőrzések során született eredményeket elemzi és értékeli (ld. Eredmények terület). A belső és külső mérési eredmények elemzését felhasználva határozza meg az intézmény erősségeit és fejleszthető területeit. A fejleszthető területekre fejlesztési, intézkedési terveket fogalmaz meg.

11.4. Korrekció

Az óvoda stratégiai és operatív dokumentumainak elkészítése, módosítása során megtörténik az ellenőrzések során feltárt információk felhasználása

Évente megtörténik az önértékelés keretében a helyben szokások formában rögzített mérési eredmények elemzése, a tanulságok levonása, fejlesztések meghatározása. Ezt követően az intézmény a mérési-értékelési eredmények függvényében szükség esetén korrekciót végez.

Az óvoda a nevelési és tanulási eredményességről szóló információk alapján felülvizsgálja a stratégiai és operatív terveit, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására.

A problémák megoldására alkalmas módszerek, jó gyakorlatok gyűjtése, segítő belső (ötletek, egyéni erősségek) és külső erőforrások (például pályázati lehetőségek) és szakmai támogatások feltérképezése és bevonása természetes gyakorlata az intézménynek.

12. Intézményvezetés

Az Óvodai Intézményegységben a vezetői feladatokat az intézményegység vezetője látja el. Az intézményegység szakmai és szervezeti szempontból önálló. A vezető felelős az intézmény szakszerű és törvényes működtetéséért, a pedagógiai munkáért, az ésszerű és takarékos gazdálkodásért.

A vezető feladata

- Az óvodai nevelőtestület vezetése.
- A pedagógiai munka irányítása, ellenőrzése,
- A belső intézményi ellenőrzési értékelési rendszer kialakítása, irányítása
- A jogszabályok, rendeletek betartása.
- Fenntartóval, érdekképviselői szervekkel való együttműködés.
- Az óvoda ügyvitele.
- Tartja a kapcsolatot a szülők képviselőivel (SZK)
- Az intézményi működést befolyásoló azonosított, összegyűjtött, értelmezett mérési adatokat, eredményeket felhasználja a stratégiai dokumentumok elkészítésében, az intézmény jelenlegi és jövőbeli helyzetének megítélésében, különösen a tanulás és tanítás szervezésében és irányításában.
- A kollégákkal megosztja a tanulási eredményességről szóló információkat, a központi mérési eredményeket elemzi, és levonja a szükséges szakmai tanulságokat.
- Beszámolót kér a gyermeki teljesítmények folyamatos helyi szinten alkalmazott megfigyelésén vagy mérésén alapuló egyéni teljesítmények összehasonlításáról, változásáról és elvárja, hogy a tapasztalatokat felhasználják a gyermekek fejlesztése érdekében.
- Irányításával az intézményben kialakítják a gyermekek értékelésének közös alapelveit és követelményeit, melyekben hangsúlyosan megjelenik a fejlesztő jelleg.
- Irányításával az intézményben a fejlesztő célú visszajelzés beépül a pedagógiai kultúrába.
- A fejlesztő célú értékelés megjelenik a vezető saját értékelési gyakorlatában is.
- Irányítja a nevelési/az éves tanulási/tevékenység-/projekt-/tematikus terv és az éves tervezés egyéb dokumentumainak a kidolgozását és összehangolását annak érdekében, hogy azok lehetővé tegyék a helyi pedagógiai program követelményeinek teljesítését valamennyi gyermek számára.
- Irányítja a nevelési/az éves tanulási/tevékenység-/projekt-/tematikus terv és az éves tervezés egyéb dokumentumainak a kidolgozását és összehangolását annak érdekében, hogy azok lehetővé tegyék a helyi pedagógiai program követelményeinek teljesítését valamennyi gyermek számára.

- Működteti a tanulási-tanítási, módszerek bevalásának vizsgálatát. Nyilvánossá teszi az eredményes, hatékony nevelési-oktatási módszereket és eljárásokat, kollégáit biztatja azok tanulási-tanítási folyamatba való bevezetésére.
- Irányítja a differenciáló, az egyéni tanulási utak kialakítását célzó nevelés, tanulástámogató eljárásokat, a hatékony gyermeki egyéni fejlesztést.
- Gondoskodik róla, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális támogatást kapjanak.
- Nyilvántartja a kötelező óvodai nevelésből távolmaradás kockázatának kitett gyermekeket, és aktív irányítói magatartást tanúsít a távolmaradás megelőzése érdekében.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri az intézmény működését befolyásoló jogi szabályozók változásait.
- Az óvodapedagógusokat az őket érintő, a munkájukhoz szükséges jogszabályváltozásokról folyamatosan tájékoztatja.
- Szabályozással biztosítja a folyamatok nyomonkövethetőségét, ellenőrizhetőségét.
- Elvárja a szabályos, korrekt dokumentációt.
- Személyesen közreműködik az intézmény partneri körének azonosításában, valamint a partnerek igényeinek és elégedettségének megismerésében.
- Személyesen részt vesz a partnerek képviselőivel és a partnereket képviselő szervezetekkel (például SZMK) történő kapcsolattartásban.
- Az intézmény vezetése hatáskörének megfelelően hatékonyan együttműködik a fenntartóval az emberi, pénzügyi és tárgyi erőforrások biztosítása érdekében.
- Folyamatosan nyomon követi a célok megvalósulását.
- Rendszeresen meghatározza az intézmény erősségeit és gyengeségeit (a fejlesztési területeket), ehhez felhasználja a belső és a külső intézményértékelés eredményét.

A nevelőmunka belső ellenőrzésének, értékelésének rendje

Az ellenőrzés és értékelés célja: a pedagógiai munka segítése és fejlesztése. A vezető az ellenőrzési ütemterv, illetőleg írásban rögzített munkamegosztás, feladatterv (intézményvezető helyettes, munkaközösség vezető) alapján a pedagógiai munka

eredményessége és az intézmény zavartalan működése érdekében ellenőrzi, értékeli a közalkalmazottak munkáját, fókuszálva az erősségekre.

Az ellenőrzés kiterjed

1. A nevelőmunka feltételeinek vizsgálatára
2. Óvodai írásos dokumentációk, nyilvántartások vezetése,
3. A nevelő- fejlesztő munka eredményességére, amely kiterjed a gyermeki fejlődés ütemének, teljesítményének pontos ismeretére és feldolgozására is
4. Az intézmény dolgozóinak munkavégzésére
5. A törvényességi előírások betartására.
6. A helyi nevelési program megvalósításának nyomon követése, ellenőrzése
7. Vagyonvédelemre

Alkalmazott módszerek

- Folyamatos megfigyelés: az óvónők leggyakrabban alkalmazott módszere a gyermekek egyéni sajátosságainak, képességszintjeinek rögzítésére.
- Célzott megfigyelés: pl.: szokás vagy játék
- Megbeszélések, értékelések, szakmai napok
- Tájékoztató vizsgálatok (pl.: szülővel, iskola visszajelzései)

Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

Legfontosabb a gyerekek folyamatos megfigyelése, megismerése. Követni kell fejlődési ütemüket, jelezni a lemaradásukat és az egyénhez kötődő feladatokat. A pedagógiai munka tervezése, elemzése. A gyerekek egyéni megfigyelései. Fejlesztésben érintett gyermekek esetében az értékeléseket a szakvélemények előírásainak megfelelően végzik a pedagógusok.

A gyermekek fejlődésének értékelését csak akkor tudjuk hitelesen megvalósítani, ha jól ismerjük azt, akit értékelni akarunk. A mérés az óvodában azt jelenti, hogy olyan megismerési eljárásokat alkalmazunk, amelynek eredményeképpen eljutunk a megismeréshez. Ez a rendszer folyamatos mérést kíván meg a különböző képességterületeken. A cél az, hogy minél több ismeretet kapjunk a gyerekről, mindezt minél több természetes élethelyzetből merítve. (Minél kevesebbszer, minél kevesebb ideig kiemelve őt a játékból.)

A folyamatos megismerés, másképpen kifejezve a fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját, azt a bázist, ahonnan folytathatjuk további teendőinket.

A fejlődésben bármennyig el lehet jutni. Ha a gyerek eljutott az iskolaérettség állapotába, akkor sem szabad lemondani róla, mondván, hogy ennyi elég, különösen akkor, ha a gyerek lélektanilag is képes még a további fejlődésre. Bárhonnan, bármilyen állapotról el lehet indulni, mindenki fejleszthető valahonnan valamennyig.

Tervezőmunkánk során végig gondoljuk az egyes gyerek fejlődését, egyéni képességszintjeit, a fejlesztését szolgáló módszert, eszközt, szervezeti keretet, ellenőrzést, értékelést. Az egyes gyerekekhez igazodunk. A gyermekekről készült beszámolóiban és az intézményi önértékelésben követhetők az elért eredmények.

13. Információátadás az intézményben

Intézményünkben kétirányú információáramlást támogató kommunikációs rendszert (eljárásrendet) alakítottunk ki.

Az óvodánkban rendszeres, szervezett és hatékony az információáramlás és a kommunikáció. Elengedhetetlen a hiteles és etikus magatartást tanúsítása, etikai normáknak való megfelelés. Óvodánk az információátadás különböző eszközeit használja: szóbeli, digitális és papíralapú, elektronikus (telefon, facebook, e-mail,). Az óvoda vezetősége az aktuális feladatokról szóban, a nevelői szobában elhelyezett hirdetőtáblán, e-mailen valamint írásbeli tájékoztatókon keresztül értesíti a nevelőket. Az értekezletek összehívása célszerűségi alapon történik, résztvevői a témában érdekeltek. A munka értékelésével és elismerésével kapcsolatos információkat szóban vagy írásban folyamatosan juttatjuk el a munkatársakhoz. Az eredményekről szóló információk belső nyilvánosságáról az intézmény vezetése gondoskodik. A nevelő testület feladata az eredményelemzés, a szakmai következtetés, levonása és visszacsatolás.

14. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök, felszerelések jegyzéke

A fenntartó részéről eszközök, felszerelések áttekintése folyamatos.

A beszerzés évente történik pályázati segítséggel és önkormányzati támogatással.

15. Pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb rendelkezések

15. 1. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálat

A Pedagógiai programban rögzített célok és feladatok megvalósítása az intézmény valamennyi dolgozójának kötelessége. Az ellenőrzés folyamatos, melyet a vezető koordinál, szervez. A pedagógiai munka eredményességét a mindenkor nevelési évről értekezletén vitatja meg a nevelőtestület a vezető beszámolója alapján.

15. 2. A pedagógiai program érvényességi ideje

A 2015. augusztus 31.-ig a nevelőtestületnek el kell végeznie a program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és elvégezni a szükséges módosításokat,

A Pedagógiai program érvényességi ideje 2015. szeptember 01.-től 2019. augusztus 31. napjáig szól.

15. 3. A Pedagógiai program módosítása

A nevelési program módosítására:

- az óvoda vezetője
- a nevelők szakmai közössége
- a nevelőtestület bármely tagja
- az óvoda Szülői szervezete
- a fenntartó tehet javaslatot.

Az intézményi dokumentumokat a jogszabályoknak megfelelően nyilvánosságra kell hozni.

A pozitív kép kialakítása és a folyamatos kapcsolattartás érdekében kommunikációs eszközöket, csatornákat kell működtetni.

A nevelési program módosítását a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó jóváhagyásával, válik érvényessé.

15. 4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. Egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézménynél tekinthető meg:

- a fenntartónál
- az óvoda vezetőjénél,
- községi könyvtárban

ZÁRÓ GONDOLAT

Egy pedagógiai program akkor válik élővé, ha ésszerű feladatait, követelményeit a nevelőtestület egyesült erővel megvalósítja.

Ha empátiával közeledek gyermekeihez, s arra hat, hogy gyermekei jól érezzék magukat óvodájukban és a szülőket is fel tudja zárkóztatni célkitűzéseinek megvalósításához.